DIE
Hervormer

JAARGANG ~~XLV~~ 44 — No. 4. JULIE 1953 As 'n nuusblad aan die Hoofposkantoor geregistreer.

Dirk van der Hoff-Fees

Woensdag 27 Mei was 'n besondere dag van dank vir die Hervormde gemeente van Potchefstroom. 'n Blye stemming het geheers.

Die gemeente het fees gevier want op dié dag was dit presies honderd jaar gelede dat hy sy eerste leraar ontvang het, nl. ds. Dirk van der Hoff uit Nederland.

Op 27 Maart 1942 het die gemeente sy honderdjarige bestaan gevier. Dit wil dus sê dat die gemeente na sy stigting vir elf jaar lank vakant was. Ds. Daniel Lindley, die Amerikaanse, presbiteriaanse sendeling onder die Voortrekkers in Natal het op versoek van die Volksraad die gemeente gestig en 'n paar keer besoek. Daarna het die gemeente so nou en dan besoeke ontvang van verskillende Kaapse predikante, asook van ds. Murray, van Bloemfontein. Maar ds. v. d. Hoff was die eerste vaste leraar van Transvaal, want die hele gebied ten noorde van die Vaalrivier was sy arbeidsveld. Eers agt jaar later het sy eerste hulp opgedaag in die persoon van ds. Begeman in Pretoria en ds. Smits in Rustenburg.

Die middag van die 27ste Mei het mev. (ds.) Joh. Dreyer 'n borsbeeld in brons van ds. v. d. Hoff, ontwerp deur die beeldhouer Coert Steynberg, onthul voor die oudste kerkgebou in Transvaal. Die onthulling is bygewoon o.a. deur meer as twintig van der Hoffs of gewese van der Hoffs uit verskillende dele van die land.

Die Voorsitter van die Algemene Kerkvergadering, ds. Oosthuizen, het in sy toespraak gewys op die verdienste van ds. v. d. Hoff. Die Burgemeester van Potchefstroom, raadslid Williams, het 'n toespraak gehou en meegedeel dat die stadsraad van Potchefstroom besluit het om met goedkeuring van die Provinsiale Administrasie die naam van een van die hoofstrate na die noorde van ons land, t.w. Noordbrugweg te verander na Dirk van der Hoffweg, uit erkentlikheid vir die dienste van die eerste leraar van ons dorp en land.

Die feesdiens is waargeneem deur die plaaslike leraar, ds. Joh. Dreyer, na aanleiding van Deutr. 8 : 2: „En jy moet dink aan die hele pad waarlangs die Here jou God jou . . . . gelei het . . . ." en Hebr. 13 : 7: „Dink aan julle voorgangers wat aan julle die woord van God verkondig het."

Na die feesrede het dr. K. H. E. Gravemeyer, 'n kosbare silwer nagmaalstel, 'n geskenk van die Hervormde Kerk van Nederland, aan die gemeente van Potchefstroom oorhandig.

Hy het daarop gewys dat die nagmaal binding bring met Christus die Heer van die Kerk en dat die sinvolle geskenk 'n binding bring tussen die Herv. Kerk van Nederland en die van Afrika.

Die aand was daar in die stadsaal 'n ligbeelde-vertoning deur prof. Engelbrecht oor die geskiedenis van die Kerk, wat baie leersaam was en besonder waardeer is. Hy het die verlede vir sy gehoor weer laat lewe.

En so het 'n dag van dankbare blydskap vir die voorsienige sorg van God vir die gemeente van Potchefstroom, wat Hy die eerste in Transvaal van 'n leraar voorsien het, verbygegaan.

JOH. DREYER.

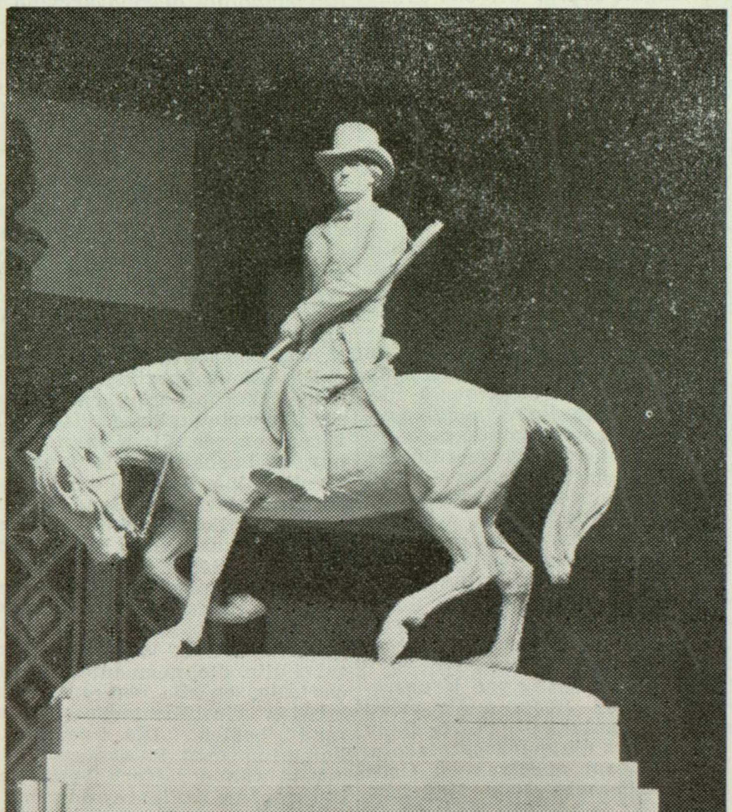

Ruiterstandbeeld van Genl. Andries Pretorius soos ontwerp deur Coert Steynberg.

Wyle Mev. (ds.) S. Vermooten

Mev. (ds.) S. Vermooten is op Vrydag 5 deser ter ruste gelê na 'n siekbed van enige maande. Stil en kalm was sy in haar lewe. Stil en rustig het sy heengegaan. Haar heengaan word betreur deur haar bedroefde eggenoot, haar dogter en vier seuns, haar skoonkinders, gemeente en vriende.

Onder blyke van groot belangstelling het ds. D. F. Erasmus van Ventersdorp die begrafnisdiens waargeneem.

Die harte van duisendes in die Kerk gaan vol diepe meegevoel uit na ds. Vermooten en sy kinders.

Die bede van ons almal is dat die Here, onse God, onse bedroefde broeder en sy kinders en familiebetrekkinge die ryke vertroostinge van sy Heilige Gees in hierdie so sware beproewing wil gee.

DIE REDAKSIE.

Hoeksteenlegging van Kerkgebou te Meyerton

Saterdag 11 April is een van die dae uit die geskiedenis van die gemeente van Meyerton wat altyd in die geheue van die gemeentelede sal lewe as 'n dag waarop hulle rede tot groot dankbaarheid in hulle harte gevoel het. Nadat die gemeente op 25 Maart 1950 afgestig is van die moedergemeente van Vereeniging, is in 1950 nie besonder baie gedoen t.o.v. die insameling van 'n boufonds nie. Eers in 1951 is ernstige pogings aangewend om die bestaande boufonds te versterk.

So moedig was die pogings dat op 11 April vanjaar, 'n paar dae na die derde verjaarsdag, die hoeksteen van 'n kerkgebou reeds gelê kon word .Die legging van die hoeksteen, wat deur ouderling G. J. Lindeque, die bouaannemer geskenk is, is deur die plaaslike predikant ds. C. J. van Schalkwyk waargeneem.

Ds. A. J. G. Oosthuizen, die voorsitter van die Algemene Kommissie, het die hoeksteenleggingsrede uitgespreek — 'n rede wat besielend en bemoedigend was vir elke gemeentelid. Hy het ook die gelukwense namens die Algemene Kommissie aan die gemeente oorgebring. Ds. A. Ras van Vereeniging het ook die plegtigheid bygewoon en het as scriba van die Ring van Heidelberg namens die Ring die gelukwense uitgespreek. Verteenwoordigers van die Ned. Herv. gemeente Vanderbijlpark, die N. H. of G. gemeente van Meyerton, die Gereformeerde gemeente van Vereeniging, van die plaaslike Gesondheidskomitee en van die skole van die omgewing het die groete en gelukwense oorgebring aan die gemeente.

Namens die gemeente wil ons aan almal wat hierdie plegtigheid van elders bygewoon het, bedank. Maar die grootste dankbaarheid gaan aan die Vader van ons almal wat die gemeente instaat gestel het om te begin met die bou van 'n godshuis. Ons hoop om binne afsienbare tyd oor ons eie kerkgebou te beskik sodat ons nie meer van die plaaslike stadsaal en skole, waar die nodige atmosfeer vir aanbidding ontbreek, gebruik hoef te maak nie.

Wat ook vermeld moet word is dat die gemeente aan die einde van verlede jaar ook met die bou van 'n sierlike en gerieflike pastorie begin het. Hierdie pastorie is reeds vanaf die begin van Maart in gebruik.

Die bouaannemer van albei geboue is mnr. G. J. Lindeque, ouderling van die Ned. Herv. gemeente, Vereeniging. Die argitek van die kerk is mnr. Age Jonker van Pretoria. Die beraamde koste van die twee geboue saam is £16,000 — dit is £4,000 vir die pastorie en £12,000 vir die kerk.

Tesame met die hoeksteenlegging het die gemeente 'n groot basaar gehou wat tot dusver £430 opgelewer het.

Die N.H.S.V. is besig om 'n preekstoel en bankefonds op te bou en het reeds £300 daarvan oorhandig aan die kerkraad. Die Sondagskool, wat fondse insamel vir die kerkklok het ook al £120 afgedra en is reeds weer besig met 'n groot insamelingsveldtog om die ontbrekende bedrag aan te vul.

C. J. VAN SCHALKWYK.

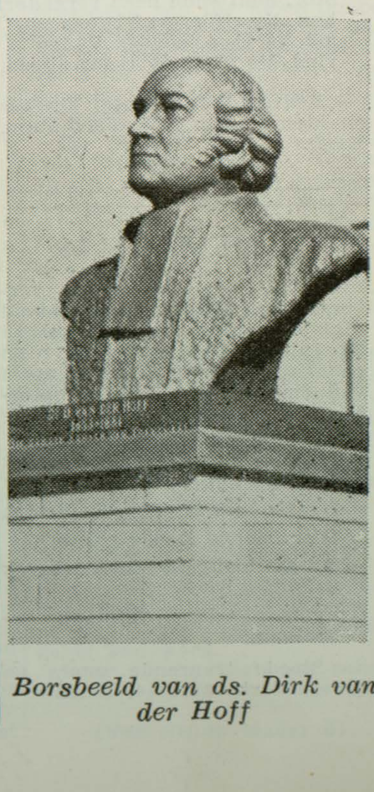

Borsbeeld van ds. Dirk van der Hoff

Die Hervormer

Offisiële Orgaan van die Ned. Hervormde Kerk van Afrika

REDAKTEUR: Ds. Joh. Dreyer
Bergstraat 77, Potchefstroom

REDAKSIE: Ds. Joh. Dreyer, ds. D. F. Erasmus, dr. P. S. Dreyer, ds. F. J. van Zyl en ds. F. van Oosten.

Die blad verskyn die begin van elke maand. Stukke vir publikasie moet die Redakteur 21 dae voor die end van elke maand bereik.

INTEKENGELD : 5/- per jaar
Advertensietariewe:

Geboorte-, Verlowings-, Huweliks- en Doodsberigte, 10/- vir 'n maksimum van 60 woorde, en 2d. per woord bo 60 woorde, vooruitbetaalbaar.

Advertensie en Adresverandering (vermeld sowel oue as nuwe adres) aan:
DIE ADVERTENSIEBESTUURDER, Posbus 262, Krugersdorp.

GRAFSTENE EN MONUMENTE
Gemaak uit die beste Pretoria-Graniet

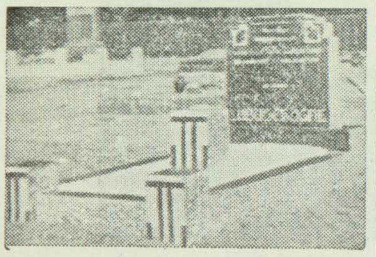

Word afgelewer en opgerig op enige dorp en plaas.

Pryse na elkeen se vermoë

PRYSLYS EN KATALOGUS OP AANVRAAG

J. P. E. ROODE
Posbus 163 — Foon 808
ERMELO

DOODSBERIG

ROOS. — Dit het die Here behaag om onverwags van ons weg te neem op Donderdag 28 Mei 1953, ons dierbare eggenoot en vader, Johannes Stephanus Roos in die ouderdom van 70 jaar 5 maande en 3 dae. Ons treur, maar dank God vir so 'n goeie eggenoot en vader wat Hy aan ons gegee het.
Gesang 161:2:

Heengegaan het voorgeslagte,
en hul kroos bloei op hul graf;
ons ook is die lot te wagte:
mense val soos blare af.
Stof, deur eeue heen vergader,
hou dieselfde graf byeen;
net by U, o, eew'ge Vader
vind die mens sy troos alleen.

— Bedroefde eggenote, kinders en kleinkinders, Wonderfontein, Bank.

IN MEMORIAM

BOTHA. — Met innige verlange en bittere eensaamheid dink ons weer aan die dag van 28 Julie 1946 toe ons tog o so onverwags moes afskeid neem van ons enigste liefling dogtertjie, Bettie in haar bloei van die lewe:

Liefling, ons sal jou nooit vergeet nie.
Daar's bemindes in die hemel,
Hier benede steeds gemis.
Sal die kring wat hier gebreek is,
Eenmaal daar volmaak bestaan.

— Steeds treurende ouers en broer, Kerkstraat 44, Brits.

IN MEMORIAM

BOTHA. — Met stille smart. en eensame verlange dink ons op die 10e Junie aan ons dierbare kind, Renier Jakobus Botha, want dan is dit sy geboortedag. Hy is tog o, so skielik van ons weggeruk deur die onverbiddelike dood deur 'n tragiese ongeluk op die myn in N.-Rhodesië.

Hoe smartlik dit ook is, berus
ons in die Wil van ons Heer.

— Treurende ouers, M. A. Botha, Brits.

VAN NIEKERK. — Vyf maande van stille trane is verby, toe van ons weggeneem is op die 18e Februarie 1953 deur die dood my dierbare eggenoot en die vader van ons kinders, Izak David van Niekerk in die ouderdom van 76 jaar, na 'n smartlike lyding van sewe dae.

Sy plek is leeg,
Sy stem is stil,
Ons swyg, o Heer,
dit was U wil.

— Die bedroefde eggenote en kinders, J. C. van Niekerk, Brakstraat, Bloemhof, Tvl.

AANGEBIED

CRONJE se alomberoemde Secura - dagoudkuikens. Aflewering vanaf Mei tot Sept. Rhode Island Reds, £6 10s. per 100; Wit Leghorn gekruis met Swart Australorps, £6 10s. per 100; Dagoud-hennetjies, £12 per 100; Dagoud-haantjies, £4 per 100; Geteel sedert 1932 vir hoër eierproduksie en lewenskragtigheid. Houer van Regerings-B.W.D.- en tifusvry-sertifikate. Deposito van £1 per 100 met bestelling. — CRONJE EN VAN ZYL, Bus 565, Foon: 22668, Vereeniging.

F. R. L. NEETHLING, Posbus 146 of telefoon 22638, Vereeniging, lewer vanaf Maart tot September: R.I.R. - dagoudkuikens teen £6 10s. per 100; Wit Leghorn - dagoudkuikens teen £6 10s. per 100; Wit Leghorn-dagoud-hennetjies teen £13 per 100; Wit Leghorn-maandoud-hennetjies teen £18 per 100. Houer van Regerings B.W.D.- en tifusvrysertifikaat. Henne en hane streng uitgesoek vir lewenskragtigheid en eierproduksie. Lewendige aflewering gewaarborg. Deposito van £1 met bestelling.

HIER IS UITKOMS vir elkeen! Voel u bedruk, eensaam, verlate of vervelig? Ons penmaats en kursus sal dit laat verdwyn soos die winterkoue voor die opkomende son wyk. Skryf nog sommer vandag en sluit 'n 6d. posorder of posseël in om besonderhede, en moenie vergeet om te meld dat u die advertensie in die „Hervormer'' gesien het nie. — MÖLLER-KORRESPONDENTEBOND, p/s. 9K Mollerspan, Kimberley.

GULDE GEDAGTES
is een van die mooiste
VERJAARSDAGBOEKIES
in Afrikaans.
In mooi linneband, 6/3 posvry
In kunsleer, 7/9 posvry.
VAN SCHAIK-BOEKHANDEL
POSBUS 724 — PRETORIA

POTGIETERSRUST
WINSKOPE
P. A. CROUS
vir 'n plaas in Koedoesrand-omgewing. Klein plasie sowel as uitsoek-grootplase. Skryf of bel: 165, Potgietersrust. Hoofstraat 49.

„Die Hervormer'' word gedruk deur „Die Ned. Herv. Weeshuis-Pers Posbus 262, Krugersdorp, en uitgegee deur die Ned. Herv. Kerk van Afrika.

OFFISIËLE BERIGTE

Beroep

Ds. P. J. L. Bierman, van Johannesburg, na Marble Hall.

Ds. T. F. Dreyer, van Pretoria-Wes, na Bloemfontein.

★

Beroep Bedank

Ds. J. C. du Plessis, van Germiston, na Bloemfontein.

Ds. W. J. Roos, van Ermelo, na Piet Retief.

★

Beroep Aangeneem

Ds. G. P. L. Grobler, van Boksburg, na Noordwestelike Pretoria, as medeleraar.

★

Gemeente Krugersdorp-Wes

ADRES VAN SCRIBA VAN REGISTRASIE

D. F. KRUGER, Van Wykstraat 7, Krugersdorp-Wes.

★

Gemeente Hartebeestpoort

KASSIER:
OUDL. J. H. J. VAN RENSBURG, Rooikoppies 44, Pk. Brits.

SCRIBA:
DIAK. P. J. DE BEER, P/a Insel's-gebou, Murraylaan, Pk. Brits.

(Verdere Offisiële Berigte verskyn op bladsy Elf)

DANKBETUIGING

Ds. Vermooten en familie betuig hiermee hul innige dank aan almal wat deurmiddel van blomme, kranse, telegramme, briewe, besoeke en teenwoordigheid by die begrafnis, hul meegevoel betoon het tydens die siekte en heengaan van hul eggenote en moeder.

★

Name en Adresse van Kerklike Ampsdraers

Die nuwe scriba van die Ned. Herv. Gemeente, Meyerton, is: OUDERLING B. A. KLOPPERS, Telefoon: Meyerton 63; en die nuwe scriba van Registrasie van die gemeente is: DIAKEN G. THOMPSON, Telefoon: Vereeniging 21668.

Die nuwe gemeentelike adres vir al die ampsdraers en die N.H.S.V. is Posbus 10, Meyerton.

★

Dr. K. H. E. Gravemeyer

Dr. K. H. E. Gravemeyer vertrek per boot, die Oranjefontein, op 20 Junie na Nederland. Hy is van mening om vir ongeveer twee maande aldaar te vertoef om emigrasie-aangeleenthede te ondersoek.

'n Goeie reis, 'n aangename verblyf en 'n veilige terugtog word hom toegewens.

★

Ds. G. C. Coetzee

Ds. G. C. Coetzee en mev. Coetzee van Potgietersrust vertrek D.V. op 1 Julie vir 'n paar maande na Europa.

Ds. Coetzee en sy gade is twee harde werkers wat met hart en siel hulleself gee vir die werk in die wingerd van die Here en hierdie welverdiende rus sal hulle ongetwyfeld ten goede kom. Van die kennisname met die ryke kultuur en eeue-oue kerklike lewe in die lande van Wes-Europa sal hulle, na ons van harte hoop, baie profiteer.

Ds. Coetzee het gedurende 1934 tot die bediening toegetree. Sy eerste gemeente was Delarey. Na twee jaar is hy na die gemeente van Lichtenburg en in 1944 het hy 'n beroep aangeneem na sy teenswoordige gemeente.

Ds. L. M. le Roux

Ds. L. M. le Roux, is soos ons lesers weet, saam met sy eggenote in Nederland vir studie en kennisname met die jeugwerk van verskillende Wes-Europese lande.

As voorsitter van die Raad vir Jeugwerk sal hierdie ondervinding hom goed te pas kom en sal die Kerk en in besonder die jeug van ons Kerk in die toekoms ook hiervan profiteer.

Van ds. le Roux het ons onlangs 'n skrywe ontvang waarin hy meedeel dat hy die voorreg het om baie kontakte i.s. Jeugwerk te maak. Elke week gaan hy en sy gesin na 'n jeugkamp of 'n ander samekoms van die jeug van Nederland. Soveel is die uitnodigings dat hy eintlik nie aan almal kan voldoen nie. Intussen moet hy ook nog studeer, want hy hoop om voor hulle terugkeer teen die end van die jaar nog, so moontlik, sy doktoraaleksamen te doen met Praktiese Teologie as hoofvak met besondere toespitsing op Jeugwerk. Prof. Hoekendyk, so skrywe hy, behandel die Praktiese Teologie op 'n geheel nuwe wyse.

JOH. DREYER.

★

Antwoord aan dr. Pretorius

In ons vorige uitgawe is aangekondig dat in hierdie uitgawe dr. Pretorius van antwoord op sy twisgeskryf bedien sou word. Intussen het ds. Joh. Dreyer besluit om liewer 'n brosjure op te stel oor die aangeleentheid. Die verskyning daarvan sal ter gelegenertyd aangekondig word.

★

Stigting van die Ned. Herv. Gemeente Magaliesburg

Namens die Kerkraad van die pasgestigte Hervormde Gemeente, Magaliesburg, wil ons graag baie hartlik en opreg bedank ons gewese twee predikante, nl. ds. Huyzers en ds. Papp, van Krugersdorp, asook die kerkraad van ons Moedergemeente, wat so behulpsaam was met die stigting van ons nuwe gemeente. Ook ons hartlike dank aan die Ring van Krugersdorp wat gewillig was om die stigting so gou te laat plaasvind.

Op Saterdag 6 Junie kon die stigting toe plaasvind onder voorsitterskap van ds. van Jaarsveld, voorsitter van die ring van Krugersdorp. Nie alleen was daar groot belangstelling van lidmate van die nuwe gemeente by die stigtingsplegtigheid nie, maar ook het die volgende predikante van omliggende gemeentes ons met hul teenwoordigheid vereer, nl. ds. van Jaarsveld, van Randpoort, ds. Booysen, van Krugersdorp-Wes, ds. Engelbrecht van Roodepoort, ds. Huyzers, van Brixton, ds. Papp, van Krugersdorp, ds. v. d. Berg, predikant van die Verenigde Kerk, Magaliesburg, ds. Smit, van Koster en ds. Prins, van Ottosdal.

Namens die ring van Krugersdorp het ds. Booysen die nuwe gemeente gelukgewens. Ds. Papp het namens die moedergemeente, Krugersdorp, opgetree en Gods seën toegewens aan Magaliesburg.

Ds. Huyzers het namens die besoekende predikante die hoop uitgespreek dat die pas-gestigte gemeente gelukkig en voorspoedig mag wees, en tot 'n sterk krag van ons kerk mag ontwikkel.

Ouderling van Rooyen het die groete en heilwense van die kerkraad van Krugersdorp oorgebring.

As predikant van die Verenigde Kerk Magaliesburg, het ds. v. d. Berg die stigting van 'n Hervormde Kerk gemeente te Magaliesburg verwelkom.

Om uitvoering te gee aan die vereiste van ons Kerkwet, is 'n kerkraad gekies wat die volgende elf wyke verteenwoordig.

Hekpoort 1:
Oudl. H. L. Bredenhan.
Diaken S. D. v. d. Berg.

Hekpoort II:
Oudl. P. C. Schutte.
Diaken J. C. S. Grobler.

Bekkerskoolplaas:
Oudl. J. C. Steenekamp.
Diaken M. J. Fourie.

Magaliesburg:
Oudl. H. J. Rheeders.
Diaken M. P. van Staden.

Doornhoek:
Oudl. D. J. Visser.
Diaken Pieterse.

Maanhaarrand:
C. W. H. Hoek.
Diaken F. W. T. Pistorius.

Cyferbult:
Oudl. H. J. Kriel.
Diaken Potgieter.

Vlakdrift:
Oudl. J. D. de Bruyn.

Nauwpoort:
Oudl. J. F. Barnard.
Diaken Diedericks.

Hartebeestfontein:
Oudl. H. P. F. Vorster.
Diaken P. A. Gouws.

Kaalfontein:
Oudl. C. J. Coetzee.
Diaken J. J. Steyn.

Die instelling van die kerkraad is deur ds. Engelbrecht waargeneem.

Baie plegtig en indrukwekkend was die eerste doopbediening in ons gemeente aan twee kindertjies deur ons konsulent, ds. Engelbrecht, van Roodepoort.

Dit is beslis bemoedigend dat die eerste poging om fondse vir die nuwe gemeente in te samel so uitstekend geslaag het. Die groot bedrag van meer as £1,200 is by die geleentheid ingesamel en langs hierdie weg word almal wat hiermee behulpsaam was, baie hartlik bedank.

J. C. STEENEKAMP,
Namens die Kerkraad Ned. Herv. Kerk, Magaliesburg.

★

RING VAN POTCHEFSTROOM

Die derde sitting van die Ring van Potchefstroom na die nuwe Ringsindeling het plaasgevind in die sierlike kerkgebou van die gemeente Potchefstroom-Noord, waar die plaaslike leraar, ds. G. J. J. Roos, die afgevaardigdes hartlik ontvang het, en die susters van die gemeente heerlike verversings met pouses bedien het.

Die Ringskommissie is as volg saamgestel: dr. P. W. Venter (voors.), di. W. P. van der Merwe (scriba), J. G. M. Dreyer (sec. voors.), P. A. R. C. van Wyk (sec. scriba) en oudl.-lede L. J. Fouche, S. F. Bloem, P. W. du Preez, met secundi E. Swart, N. van Rensburg en J. B. Botes.

Die Jeugsuperintendent, ds. van Wyk (oproeper) en Sondagskoolsuperintendente S. F. Bloem en sec. P. N. van Rensburg is benoem as die Jeugraad vir die Ring. Kerkrade sal volledige verslae van Sondagskoolwerk aan die Superintendent, en Jeugwerk aan die Ringsvergadering voorlê.

As Evangelisasie-kommissie van die Ring is benoem di. J. G. M. Dreyer, G. J. J. Roos en br. W. H. Barnard. Waar uitgenooi, sal hulle die gemeentes besoek en inlig, en die gemeente-kommissies vir Evangelisasie van raad bedien. Die gemeentekommissies sal die evangelisasiearbeid van ons Kerk bestudeer, bevorder en kollektes opneem.

Die verspreiding van geestelike lektuur is benadruk en met elke Ringsitting sal die Administrateur 'n reeks van publikasies aan die afgevaardigdes voorlê en bestellings neem. As ideaal moet kerkrade stel om „Die Hervormer'' in elke huis te besorg.

Die Ringskommissie besoek sowat 'n viertal gemeentes jaarliks en bevind 'n aanmerklike vooruitgang in gemeentelike aktiwiteite en 'n bestendige groei in geestelike lewe.

Die gemeente Kimberley is toegevoeg aan die Ring in kombinasie met Vaalharts. Binne 'n maand sal in Klerksdorp 'n nuwe gemeente afgestig word, en hopelik sal Bloemhof in kombinasie 'n eie leraar hê voor die volgende Ringsitting wat gehou sal word D.V. op 27 Februarie 1954 te Bosmansrust.

W. P. VAN DER MERWE,
Ringscriba, Bosmansrust.

„'n Roemryke Werktuig"

Op 23 Julie sal dit honderd jaar wees dat Generaal Andries Pretorius, die held van Bloedrivier, die hoof ter ruste neergelê het. Hy was een van die grootste Voortrekkerleiers, nie alleen groot as vegsman nie, maar groot ook as staatsman.

Na die moord van Piet Retief en sy burgers in die stad van Dingaan was daar geen groot leier meer onder die Voortrekkers in Natal nie. Met groot verlange is toe uitgesien na die koms van Andries Pretorius uit die Kaap-kolonie. By sy aankoms in Natal is die leiding van 'n strafekspedisie teen Dingaan in sy hande gegee.

Op 16 Desember 1838 het hy met sy handjievol burgers teen die oormag van Soeloe-krygers deur Gods genade die roemryke oorwinning behaal by Bloedrivier en is die naam van Pretorius verewig in die geskiedenis van Suid-Afrika. Tereg staan hy in die Vaderlandse geskiedenis bekend as die held van Bloedrivier.

Hy was inderdaad 'n gebore leier, 'n „roemryke werktuig in die hand van die Here om ons jeugdige staat op hegte grondslae te stel" soos ds. Dirk van der Hoff dit gestel het in die troosbrief wat hy op 17 Julie 1853 aan die sterwende held gerig het.

Na die slag van Bloedrivier was dit sy strewe om die Voortrekkers aan weerskante van die Drakensberge onder een Volksraad te verenig. Hierdie ideaal het hy verwesenlik en is 'n Volksraad in Natal ingestel met Pietermaritzburg as hoofstad en Potchefstroom het 'n Adjunk-Volksraad gekry.

Na die besetting van Natal in 1843 deur Engeland, het die meeste voortrekkers hulle waens andermaal gelaai en oor die Drakensberge noordwaarts getrek Transvaal toe.

Gou was Pretorius naas A. H. Potgieter die groot leier ook hier. Dit is aan sy helder deursig in staatsake te danke dat Engeland in 1852 met die Sandrivier-konvensie die onafhanklikheid van die Transvalers erken het. Deur hierdie belangrike gebeurtenis het hy die eerste grondslae gelê van die latere „Zuid-Afrikaanse Republiek" en kan hy met reg die erenaam kry van 'n „roemryke werktuig in die hand van God."

Van die een groot stap het Pretorius oorgestap op die volgende. Sy een ideaal van 'n selfstandige staat was verwesenlik. Sy volgende stap was om die leiding te neem om ook 'n selfstandige Kerk te verkry.

Pogings is aangewend deur besoekende Kaapse predikante om die Kerk van die Voortrekkers onder die Kaapse Sinode te kry. Andries Pretorius was hiervan 'n sterk teenstander. Toe „die eerste leraar van Transvaal," ds. Dirk van der Hoff in Mei 1853 op Potchefstroom aangekom het, het Pretorius geen rus gehad nie totdat hy van ds. v d.. Hoff die belofte ontvang het dat hy hom nie deur 'n predikant van die Sinode (Kaapse) sou laat voorstel nie, omdat hy (Pretorius) „met al zijn menschen niets van de Synode wilde weten." Hy was bevrees vir die „geestelike swaard" van Sir Harry Smith, die Kaapse goewerneur, dat hy (Smith) via die Sinode seggenskap in die sake van Transvaal sou kry.

En toe hierdie „roemryke werktuig in die hand van die Here" sy einde voel nader, het hy 'n brief opgestel aan sy krygsraad. Hierdie brief word deur prof. Engelbrecht in sy „Geskiedenis van die Ned. Hervormde Kerk" tereg genoem die politieke testament van Genl. Pretorius. Daarin vermaan hy sy manne soos 'n vader sy seuns vermaan. Maar in hierdie merkwaardige brief kom hy ook sterk op vir die belange van die Kerk..

> „Protecteer uwe Kerk!" so skryf hy, „zoo de Kerk onder u vervalt, dan vervalt uwe Staat, dan vervalt de zegen van land en volk, zoodat gijl in geene zaken zult bevorderlijk zijn."

Nadat die sterwende volksheld sy manne gedank het vir hulle trou en standvastigheid en hulle tot eensgesindheid vermaan het, dan vervolg hy:

> „Gelooft zij de God des heils, die mij tot hiertoe gespaard heeft en mij nog zijn heil heeft doen zien niet alleen de onafhanklikheid mijner nakroost, maar zelfs dat Hij ons een Leeraar der Kerke heeft toegewezen, die thans onder u is. De Heer zegene ook hem, dat hy rijke vruchten op zijn arbeid zien moge; daartoe heeft de Heer ons vrede gegeven met alle mogenheden; zoo gij in de wegen des Heeren wandelt en zijne Kerke voorstaat, zoo zal hij nog daartoe doen! Dus laat de Kerk nooit ledig wezen; laat de Leeraar toch niet prediken voor stoelen en banken, maar voor opmerkzame toehoorders — Bewaar en bescherm de Kerk, zoo gijl (ieden) de vrede bemint."

Tien dae na hy hierdie brief geskryf het, was sy loop voleindig.

Hy was 'n gawe van God aan sy volk. Die nageslag dank God vir hierdie so „roemryke werktuig."

JOH. DREYER.

Oordenking

JOHANNES 2 : 18 en 19 : „TOE ANTWOORD DIE JODE EN SÊ VIR HOM: WATTER TEKEN WYS U VIR ONS, DAT U HIERDIE DINGE DOEN? JESUS ANTWOORD EN SÊ VIR HULLE: BREEK HIERDIE TEMPEL AF EN IN DRIE DAE SAL EK DIT OPRIG.

GEMEENTE van die Heer,

In die godsdiens van die Joodse volk het die tempel 'n sentrale plek ingeneem. Dit was die plek waar God gewoon het, en waar die volk heen kon gaan om tot hulle God te offer en om te aanbid. Daar was gereelde jaarlikse feeste, godsdienstige feeste, waarvan paasfees 'n baie belangrike was. Met daardie geleenthede het die hele volk opgetrek na die huis van God. Dit was by 'n geleentheid net voor Paasfees dat Jesus hom ook na Jerusalem gewend het. Hy gaan na die huis van sy Vader vol verwagting en heilige spanning. Hy sal weereens die voorreg geniet om daardie gewyde atmosfeer te betree en die gedagte daaraan het Hom seker met ontroering gevul. Sy ontnugtering is des te groter as Hy die handeldrywery daar vind. Die handelsgees het hom soos 'n hou in die gesig getref. Hy het gewydheid, eerbied en respek hier verwag en nou kry Hy hier 'n oppervlakkige en verworde gees. By die volk en die voorgangers was dit alreeds 'n ingewortelde gewoonte dat daar by die tempel geleentheid sal wees om offermiddele te koop. Dit was alreeds 'n onafskeidbare deel van hulle tempel-diens. Ons kan ons moeilik 'n gedagte vorm van die ontnugtering wat Jesus tebeurt geval het en van sy geweldige toorn wat Hom aanspoor om hulle uit die tempel uit te drywe.

As die volk Hom om 'n teken, 'n bewys vra waarom Hy hierdie handelswyse openbaar, vanwaar Hy die mag vandaan sou kry om 'n eeue-oue instelling omver te werp, antwoord Hy: Breek hierdie tempel af en in drie dae sal ek dit oprig. Dit is verbysterende woorde wat Jesus hier spreek, woorde wat die volk dadelik in opstand bring. Vir hulle klink dit soos 'n bespotting teenoor wat hulle heilig en hoog ag. Dit is verregaande vermetelheid van hierdie man. Ses-en-veertig jaar het hulle vaders aan hierdie tempel gebou en Hy sê Hy sal dit in drie dae oprig.

Hierdie gebeurtenis in die tempel plaas ons in die brandpunt van die doel van Jesus se lewe. Die groot waarheid van Sy opdrag spreek hier baie duidelik tot ons. As Hy uitspraak lewer oor ou gewoontes in die tempel, doen Hy dit alleen omdat Hy getrou wil wees aan sy opdrag, sy opdrag as profeet wat die suiwere en onveranderlike woord van sy Vader aan die volk bring. Die wil van die Vader moet aan die volk openbaar word en as profeet moet hy hier optree.

Die onmoontlikheid van sy stelling het egter voor die volk opgerys. Soos al die ander profete voor Hom val sy woord op dowe ore, hulle sien Hom nie as profeet nie en aanvaar Hom ook nie assulks nie. Vir hulle is Hy 'n vreemdeling, 'n indringer wat gevestigde gebruike versteur, en die taal wat Hy besig klink na godslastering. Daarom weg met Hom — hulle toorn en hulle haat het al hoër en hoër opgelaai totdat ons vir Jesus in 'n ander toneel sien, nl. op Golgotha, waar Hy aan die kruis hang, die resultaat van Joodse haat, wantroue en ongeloof.

In hierdie toneel sien ons hom as hoëpriester, wat op die groot versoendag in die allerheiligste van die tempel ingaan om te offer en te bid vir die sondes van die volk. Hoe ironies klink dit tog nie: Hy offer en Hy bid vir 'n volk wat Hom nie as profeet en priester wil aanvaar nie. Sy profetiese woorde van tempelafbreking word hier waarheid. Want toe Hy gesê het breek hierdie tempel af het hy bedoel die tempel van sy liggaam.

As profeet het Hy gespreek en as priester gehandel. Sy kruisiging en sy dood is dan ook die teken — die groot en onweerlegbare teken waar die Jode na gevra het. Die teken waarin God sy genade-hand uitstrek om sy volk te omhels, maar wat die volk met veragting van hulle af wegwerp.

Hulle staan steeds buite in die duisternis van ongeloof vol van hulle eie waarheid en waardigheid, 'n tierende, vloekende menigte sonder besef van die betekenis van die offer wat gebring word.

Hy het gesê breek hierdie tempel af. Die tempel, die plek van offerhande en aanbidding. Die tempel was verdeel in die voorhof, die heilige en die Allerheiligste. In die heilige was die kandelaar en die tafel met die toonbrode. In die Allerheiligste wat deur die voorhangsel van die heilige geskei is, was daar die goue wierookbak, die ark van die verbond, waarin die goue kruik met manna was en die staf van Ääron wat gebloei het en die tafels van die verbond. In die heilige kon die priesters gedurig in en uit gaan, maar in die Allerheiligste mog slegs die hoëpriester eenmaal per jaar gaan en dan op die groot Versoendag.

In hierdie tempel vind ons 'n voorafskaduwing van die tempel, volmaak in die hemel. Hier op aarde moes daar gereeld geoffer en gebid word, daar moet gereeld versoening gesoek word. Die skrifte het nog nie in vervulling gegaan nie. Die weg na die allerheiligste word nog versper. Die toestand is onvolmaak, die offers is gebrekkig, die gebou deur sondige mensehande gemaak. Op hierdie toestand dui Jesus toe Hy van tempel afbreking praat. Terwyl Hy dan daar aan die kruis hang, tree hy op as hoëpriester en gaan Hy in in 'n volmaakte tabernakel, nie met mensehande gemaak nie, wat nie aan hierdie skepping behoort nie, om daar 'n versoening te weeg te bring deur sy offer, nie met die bloed van kalwers nie, nie met dié van bokke nie, maar met sy eie bloed.

Sy koms, sy prediking, sy sterwe en opstanding was in stryd met die gewone gang van die samelewing. Die ingewortelde gewoontes van die Jode was vir Jesus 'n steen van aanstoots. Wat vir die Jode mooi en reg was, was in sy oë verkeerd. Hulle het gedink dat hulle bou, maar al die tyd was hulle besig met innerlike afbreking en vervlakking. Die gewoontes en gebruike het naderhand die wet van God geword. Hulle gesindheid was verdraaid en oppervlakkig. Daarom moet hierdie tempel afgebreek word, hier waar die mag van die gewoonte eerste en enigste seggenskap het. Waar God verdring word deur bykomstighede.

In die plek van die onvolmaakte offer kom daar nou die volmaakte. Sy bloed stort Hy tot reiniging van die sonde. As Hy daar aan die kruis hang om sy werk te volbring skeur die voorhangsel van die tempel in twee. Jesus Christus, ons Middelaar, open die weg na die allerheiligste, na God. Hy is sonde gemaak sodat ons van daardie selfde sonde verlos kan word. Hy het die dood ingegaan en weer opgestaan, ja, Hy het oorwin oor die dood en lei ons so die hemel in. Deur sy dood en sy opstanding verrys daar nou 'n nuwe tempel is daar nou 'n volmaakte offer gebring en word Hy die hoeksteen van hierdie tempel. Die hoëpriester het ingegaan in 'n ware heiligdom, in die hemel self om nou voor die aangesig van die Vader vir ons te verskyn. Die offer vind nie dikwels plaas nie, maar slegs eenmaal en in en deur daardie offer leef sy gemeente waarvan ons glo dat ons lewende lidmate is en ewig sal bly. Die steen wat die tempelbouers verwerp het, het 'n hoeksteen geword en op daardie hoeksteen het na drie dae verrys die tempel van die Nuwe Verbond. die bewys van Gods genade.

Agter Golgotha verrys daar die son van ewige geregtigheid wat gebring word deur Hom wat die oue nuut gemaak het, wat gebreek is maar weer opgebou is. Deur die duisternis breek die lig van Gods genade om nooit weer gedoof te word nie. Die dade wat daar gedoen is, het deurgewerk na die uithoeke van die wêreld. Die blye evangelie het weerklink van geslag tot geslag, dit het inslag gevind en is voortgedra, trots alle teenslae.

Vandag behoort ons nog aan 'n Kerk, 'n Kerk waarvan Christus die hoeksteen is. Ons behoort egter nie aan die Kerk omdat dit nou juis die Hervormde Kerk is nie. Ons behoort ook nie daaraan omdat ons noodwendig in die spesifieke Kerk gedoop is nie. Ons behoort nie aan die Hervormde Kerk omdat die nagmaal aan die tafel bedien word nie, ook nie omdat by die deure gekollekteer word nie. Ons is ook nie lede van hierdie spesifieke Kerk omdat ons 'n voorleser het en bly sit as ons sing nie.

Maar ons behoort aan die Kerk omdat Christus die hoeksteen is, omdat die sterwe en opstanding, die versoeningswerk van ons Heiland daar verkondig word, omdat Hy ons vrygekoop het, losgemaak het van die sonde en omdat ons waaragtig glo dat Hy dit gedoen het.

As hierdie heilswaarheid nie meer die een en die al in ons geloofslewe is nie, as ons begin klem lê op tradisie en sogenaamde mooi ou gewoontes, dan is ons besig om Christus, die hoeksteen van die nuwe tempel, te verwerp. Die Kerk is nie daar om ons estetiese sin te streel nie, dit is nie daar vir uiterlike vertoon nie en ook nie daar vir eie vermaak nie.

Die Kerk is daar om die suiwere evangelie van die opstanding te bring, ons, die gemeente, is daar om skuld te bely, om belydenis te doen van ons magteloosheid om alleen staande te bly, ook om te getuig van sy opstanding wat ook die begin is van ware mens wees vir die gelowige.

Hoe baie van ons is egter daar wat geen erg aan hierdie dinge het nie. Hoe baie van ons spekuleer en spot daarmee. Hoe baie van ons openbaar dieselfde gesindheid as die volk in die tyd van Jesus. Ja, daardie verstarring en vervlakking is steeds by ons en in ons.

Vir die waaragtige gelowige is daar egter die heerlike versekering dat die Heer opgestaan het, dat die offer verewig gebring is, dat daar deur Hom tot die Vader gebid kan word.

Daar is die vaste en sekere wete dat Hy die sondaar vryge-

(Vervolg op bladsy 6)

GEMEENTELIKE BERIGTE

GROOT SUKSES OP NIGEL

Vir hierdie gemeente was die naweek van 18 April 'n besonder aangename en besige tydperk. Dit het op Saterdagmôre 'n aanvang geneem met die jaarlikse basaar wat die mooi bedrag van £1,725 opgelewer het; as die uitstaande bedrae inkom, behoort die £1,800-merk oorskry te word. Dit het dit moontlik gemaak om 'n ekstra £2,500 op die verband af te betaal. Baie bemoedigend! Die predikant en sy eggenote, ds. en mev. van Niekerk, die kerkraad en gemeente kan m.i. gelukgewens word met hierdie verdienstelike poging.

Met die voorbereidingsdiens het 24 nuwe lidmate openbare belydenis van die geloof afgelê. Die kerkdienste is goed bygewoon en almal het ongetwyfeld baie geestelike nut uit die gepredikte woord en die bediening van die sakramente getrek.

Versterk, en met die oog op God, gaan ons vol vertroue voort.

L. S. GAST,
Scriba.

★

OTJIWARONGO

'n Jaar is verby sedert ons gemeente ons kerkgebou op Otjiwarongo ingewy het. Die hele gemeente het skouer aan die wiel gesit. Op 2 Mei 1953 het ons weer ons gemeentelike basaar gehou en die mooi sommetjie van £241 ingesamel. Hierdie keer was daar 'n aparte tafel deur mans gereël en dit het aangename verrassings gebied. Ook die Sondagskoolkinders het hul afsonderlike tafel gehad wat die bedrag van £227 opgebring het. Die kinders wil graag twee doopvonte koop vir ons twee kerkgeboue. Saterdagmiddag het ons leraar ds. Geertsema, die voorbereidingsdiens gehou en die aand het ons braaivleis gehad.

Sondag 3 Mei het ons die Heilige Nagmaal gevier. Dit was weereens aangenaam om te luister na die opbouende preke van ons leraar.

Dit is nou een-en-'n-half jaar wat ds. en mev. Geertsema in ons midde is. Dit is dan ook vir ons gemeente 'n groot voorreg om hulle as pastoriepaar te mag hê. Leraar en gemeente werk hartlik saam. Ons het al veel tot stand gebring in die kort tydjie.

J. P. VENTER,
Scriba.

★

★

SANLAM

DIE STEMPEL
VAN UITKOMS
VIR U EN U GESIN

Dit is in tyd van nood
dat 'n mens vriende soek
Dit is in tyd van nood
dat 'n mens vriende vind
by

SANLAM

die groot Afrikaanse
Lewensversekeringsmaatskappy

HOOFKANTOOR:
WAALSTRAAT 28, KAAPSTAD

Takkantore en agentskappe oor die hele
Suidelike Afrika

SALG-4

★

★

DIE RING OP VRYBURG

Die Ring van Zeerust het verlede maand in die verre Weste op Vryburg vergader. Dit was vir baie afgevaardigdes 'n hele reis soontoe, maar die gemeente het dit op prys gestel dat die Ringsitting daar plaasgevind het, en dit het alle moeite ruimskoots vergoed! Hulle het daarin die daadwerklike bewys gesien dat, alhoewel hulle min in getal is, hulle nie daarom oor die hoof gesien word nie.

Ons gemeente in Vryburg is klein; volgens die opgawe in die Almanak van 1953 tel die gemeente maar 81 lidmate. Dit sal seker nou wel 'n bietjie meer wees. In die persoon van ouderling J. A. Jonker van die Poskantoorpersoneel het die gemeente 'n bekwame en ywerige scriba wat die belange van die gemeente op die hart dra. Dat die gemeente lewenskragtig is, blyk onder meer uit die feit dat hulle 'n sierlike en doelmatige kerkgeboutjie opgerig het wat vlak by die geboue van die Laerskool lê, dus op 'n mooi en min of meer sentrale punt. Dis 'n hoekerf en daar is nog baie ruimte oor. Hierdie kerkgeboutjie maak sowel van buite as van binne 'n netjiese indruk en strek die gemeente tot eer. Die hoeksteen is gelê deur die vroeëre konsulent, ds. S. E. Young, van Zeerust. Behalwe met nagmaalsgeleenthede, hou die teenswoordige konsulent, ds. J. J. Engelbrecht, van Delareyville, elke maand daar diens. Daar bestaan ook 'n tak van die N.H.S.V., met 'n ledetal van 21, volgens die statistiek van die jongste Almanak. Hierdie moedige en ywerige susters het die lede van die Ringsvergadering telkens met heerlike en smaaklike verversings gratis getrakteer, wat intussen so gewaardeer is, dat die Vergadering aan die slot van die verrigtinge 'n donasie aan die Sustersvereniging gegee het.

Weens die klein getal lidmate het die gemeente 'n opdraande stryd om teen die mas op te kom, en ons bid hulle die nodige geloofskrag toe om vooruit te beur. Ook wil ons die tak van die N.H.S.V. daar van ons hartlike heilwense verseker. Die susters moet moed hou! Ons krag lê per slot van rekening, soos geskiedenis en ervaring ons leer, nie in getalle nie, maar in geloof en getrouheid.

Tydens die Ringsitting is ook nagmaal gevier; as predikers het di. Fourie (Mafeking), Van den Berg (Lichtenburg) en Erasmus (Ventersdorp) opgetree. Die gehoor was baie aandagtig, en ons wil vertrou dat die gemeente geestelik opnuut weer gesterk en in die geloof opgebou is. Ons is dankbaar dat ons met Vryburg nader kennis kon maak en hierdie historiese Vergadering kon bywoon — want dis die eerste keer sedert die stigting van die gemeente 10 jaar gelede dat die Ring daar vergader het.

D.F.E.

★

BRAKPAN

Nagmaal:

Andermaal was ons bevoorreg om die laaste Sondag van April nagmaal te vier. Met die voorbereidingsdiens het agtien nuwe lidmate belydenis van die geloof gedoen. Met die nagmaalsdiens was die kerk so vol dat daar geen enkele oop sitplek was nie. Sommige lidmate moes by die kerkdeure omdraai. Dis die beste opkoms wat ons nog ooit gehad het. Ook met die aanddiens, wat deur ds. J. H. van Staden, van Zuurfontein, waargeneem is, was die opkoms besonder goed. Die kerkraad is besonder bly om die vermeerderde belangstelling tydens nagmaal, maar ook met ons gewone dienste, te sien. Aan God die eer!

Nuwe Orreliste:

Weens drukke werksaamhede en moeilike diensure was ons knap orreliste, dr. Elsie Kwant-de Wet M.B., Ch.B., verplig om haar werk na 7½ jaar troue en nougesette diens te bedank. Die gemeente sal haar innemende geaardheid, beminlikheid en knap en besielende spel baie mis. Waar sy haar nou voltyds aan haar mediese praktyk en roeping gaan wy, daar word sy krag, sterkte en genade toegebid.

In haar plek was die kerkraad gelukkig om 'n ewe knap en ervare orreliste in die persoon van mev. Joey Greeff aan te stel. Waar sy vir die gemeente geen onbekende is nie, wil ons haar nogtans van harte verwelkom en 'n lang en gelukkige verblyf in ons midde toewens.

Nuwe Koster:

Oudl. S. J. M. van Heerden en sy gesin wat ons ook lank as koster gedien het, moes ook die tuig neerlê. Ook aan hulle sê die gemeente baie dankie vir hul troue en nougesette werk oor baie jare. Mev. Lombard wat tans daardie moeilike werk op haar skouers geneem het, word sterkte toegebid. Sy het die werk reeds voorheen gedoen en weet presies waar om die bakke vir die stompies neer te sit en wee daardie kerkraadslid wat die bak misgooi!

Nuwe Standplaas:

Na 'n oponthoud van baie jare het die kerkraad eindelik daarin geslaag om kaart en transport vir 'n standplaas in Dalview, wat die Stadsraad aan ons gemeente geskenk het, te kry. Sodra ons bouskuld op die kerk, wat op die oomblik maar £446 beloop, betaal is, het die kerkraad groot bouplanne met die leë standplaas langs die pastorie en die een in Dalview. 'n Vriendelike, dog dringende, beroep word op gemeentelede gedoen om tog hierdie bouskuld so gou moontlik af te betaal òf deur 'n spesiale bydrae daarvoor aan hul ouderlinge te gee, òf wyksfunksies te reël òf hul maandelikse bydraes te verhoog.

Anzac:

Die Sondagskool in Anzac is heropen met oudl. L. R. Breytenbach as hoof. 'n Beroep word op ouers in daardie omgewing gedoen om hul kindertjies te stuur.

L.R.B.

★

TWINTIG JAAR VAN TROUE DIENS

Anders as wat gewoonlik gedoen word, wens ek hier hulde te bring aan 'n persoon terwyl hy nog in lewe is. Want dit sou nie baat om, wanneer eens die graf ons tydelik skei, met talle mooi woorde en blomme op die graf, my dank te bring nie. Altans nie aan daardie persoon nie! Nee, ek wil nou sê dankie aan die persoon en dan wanneer hy nie meer is nie, veel eerder sy nagedagtenis in ere hou deur te lewe soos hy my geleer het.

„Daarom hoop ek om deur middel van hierdie blad, „Die Hervormer" 'n blykie van waardering te bring aan **Oud-ouderling Abraham Esterhuizen van die gemeente Groot Marico.** Hierin hoop ek, dra ek die goedkeuring weg van daardie gemeente en kerkraad.

Op veertigjarige leeftyd was hy gekies tot die Ouderlingsamp in die gemeente van Groot Marico.

Dat dit sy erns was om die amp te behartig met die waardigheid wat dit verg, was van die begin af duidelik.

Daarin het hy ook grootliks geslaag, vir 'n tydperk van 20 jaar, waarin ook moeilike situasies voorgekom het. Altyd deur het oudl. Esterhuizen getoon dat hy dit wel meen met sy gemeente, en hy het nie na eie eer en roem gesoek nie. Die belange van sy gemeente was altyd eerste, en hierin het hy gestaan soos 'n rots.

In twintig jaar van troue diens, was daar ook altyd deur die genade van die Heer, sy eggenote wat pal aan sy sy was. By basare en tiekie-aande was tant Lenie altyd onmisbaar. Haar hulp en bystand was vir menigeen 'n riem onder die hart. en nie in die minste nie vir haar eggenoot. Twee waardiger ou mense stel ek my beswaarlik voor die gees.

Vir hulle kinders was hulle altyd 'n voorbeeld. En daarvoor is daardie kinders dankbaar! Mag die Heer hulle naby wees op hulle oudag. Mag hulle die seën van die Almagtige ontvang vir 20 jaar van troue diens in die gemeente van Groot Marico in die besonder ,en van die Ned. Herv. Kerk in die algemeen.

Oud-ouderling Esterhuizen het nou gevoel dat weens swak gesondheid, hy sy ontslag moet aanvra, en die kerkraad het dit dan ook goedgevind. Graag bring ons dank aan die broeder en suster vir hulle diens aan die gemeente.

En namens u kinders, ons dank vir 'n voorbeeldige lewe tot dusver. Ons, u kinders, kan slegs bid om krag om u nagedagtenis eens in ere te hou, en mag die mantel wat nou op een van u seuns se skouers rus, nie bevlek word nie.

GERRIE.

★

NEWLANDS

Gedurende die naweek van 18 en 19 April het ons gemeente weer die heerlike en aangename voorreg gehad om die heilige nagmaal te vier.

Saterdagaand met die voorbereidingsdiens het 48 lidmate belydenis van geloof gedoen. Die kerkgebou was nog nooit so vol by enige erediens nie. Die konsistorie en moederskamer was volgepak met lidmate. Baie lidmate moes omdraai, aangesien die hele kerkgebou volgepak was. Dit was absoluut opbeurend om so 'n groot skare te sien.

Na afloop van die voorbereidingsdiens was daar 'n gemeentevergadering. Die gemeente het toe opdrag gegee sonder een teenstem en sonder enige besprekings, aan die kerkraad om so spoedig moontlik 'n begin te maak met die bou van 'n sierlike godshuis.

Die gemeente het ook eenparig sonder enige teenstem besluit waar die nuwe kerk gebou gaan word, nl. net agter die kerkgebou tans in gebruik. Dan het 'n mens alles bymekaar, want die kerkgebou nou in gebruik, gaan omskep word in 'n sierlike saal.

'n Saal in 'n gemeente is 'n belangrike vereiste vir die hou van basare en terselfdertyd vir samekomste, ens., gereël deur die Ned. Herv. Jongeliedevereniging. Ons weet dan sal die Jongeliedevereniging groei en bloei tot 'n sieraad van die gemeente.

Sondagmôre is die heilige nagmaal gevier en die kerkgebou was weer stampvol.

Met die danksеggingsdiens was die kerk ook vol. Aldrie dienste is waargeneem deur ons leraar, ds. P. S. Grobler en die boodskappe was almal bemoedigend en besielend. Ons wil hom ook dan hiermee hartlik bedank daarvoor en vir die groot werk wat hy met die hulp van die Allerhoogste al sover gedoen het.

Noudat die gemeente twee gewigtige besluite geneem het, sal dit nou vinnig moet gaan met die aanbou van 'n nuwe kerk. Stadigaan word die groot ideaal van die gemeente van Newlands, nl. 'n kerkgebou verwesenlik en nie meer baie maande nie, dan word die hoeksteen gelê en ook nie meer baie maande nie, dan word die kerk — die nuwe kerk, ingewy. Die gemeente van Newlands is saam met die Psalmdigter bly:

Prys die Heer met blye galme,
O my siel daar's ryke stof!
psalme
'k Sal solank ek leef my
Vrolik toewy aan sy lof.
En Hom wat sy guns my bied
Altyd grootmaak in my lied.

C. W. B. VENTER,
Scriba.

★

Ned. Herv. Gemeente Trichardtsfontein

Die Ned. Herv. gemeente van Trichardtsfontein is deur ons voorouers, die Voortrekkers, in 1879 gestig. Hulle ou kerkgebou het nou al 'n historiese monument geword. In die 3-jarige oorlog is hy vernietig maar na die oorlog weer herstel.

Enkele jare gelede het die gemeente besluit om 'n kerkboufonds te stig. Nadat 'n paar duisend pond ingesamel is, is deur die gemeente besluit om sodra twee-derdes van die beraamde bedrag, ongeveer £15,000, ingesamel is, verdere besluite te neem.

Die boufondsgelde is teen rente uitgesit, 4% en 5%. Die fonds bedra reeds oor die £4,500. Verder staan die susters se boufonds op oor die £1,000, die orrelfonds op oor die £1,000 en die preekstoelfonds op oor die £150.

Op 11 April 1953 het die gemeentevergadering op voorstel van die kerkraad besluit dat elke lid van die gemeente aan die boufonds afstaan — sonder aftrek van onkoste of uitgawes — 2½% van alle inkomste vanaf 1 Julie 1952 tot 30 Junie 1953. Dit is ses pennies uit die pond.

Die kerkraad versoek die gemeentelede beleefd om hierdie gelde so spoedig moontlik aan die kerkraadslede af te dra sodra die kerkraadslede daarvoor kom voor die Heilige Nagmaal D.V. op 22 en 23 Aug. 1953. Hierdie gelde is bestem vir die oprigting van 'n Huis van die Here, die Gewer van alle goeie gawes.

★

KOMATIPOORT

Komatipoort se Sondagskoolkinders wat so angstig is om vir die kerkklok te werk. Hulle is baie gretig om tiekie-aande, en basaars te hou om sodoende die fondse vir die klok in te samel. Hulle het tot dusver die bedrag van nagenoeg £25 ingesamel en is voornemens om weer 'n tiekie-aand te hou en ook 'n pennielegging wat gehou sal word op die 1e Augustus. Mag die Heer hulle help en krag gee om vol te hou.

KLM stel die Trans-Sahara volle Bed/Luilê-diens in

Elke stoel in die hoofkajuit op K.L.M. se DC-6-vliegtuie is 'n LUILÊ-stoel... teen geen ekstra koste. U druk net 'n knoppie en die heerlike, gemaklike stoele verstel in slaaplokkende LUILÊ-stoele. Vir die wat 'n bed wil hê, is daar 'n beperkte aantal slaapbanke in die agterste kajuit teen so 'n klein ekstratjie beskikbaar.

KLM Koninklyke Luchvaart Maatschappy

Navrae en plekbesprekings by alle erkende reisagente of by die K.L.M. - KONINKLIJKE LUCHTVAART MAATSCHAPPIJ, Locarnogebou, Lovedaystr., Johannesburg. Yorkshiregebou 46-47, Fieldstr., Durban. Markham se gebou 65, Adderleystr, Kaapstad. Richardson se gebou 17, Markplein, Port Elizabeth. Continental-gebou 27, Kaiserstr., Windhoek, S.W.A.

KLM
Koninklijke
Luchtvaart
Maatschappij

Pietersburg ontvang nuwe Leraar

Op Woensdag 29 April is ds. en mevrou J. M. Labuschagne vroeër van Pietermaritzburg in die plaaslike stadsaal te Pietersburg deur die gemeente verwelkom.

Nadat die gemeente vier maande sonder 'n predikant was weens die beroep van dr. P. J. T. Koekemoer na Turffontein was die gemeente in 'n blye stemming dat hulle weer 'n pastoriepaar in hulle midde het.

Die stadsaal was fraai versier met blomme en die tafels goed voorsien met heerlike lekkernye deur die susters wat weereens van hulle gebruiklike deeglike en smaaklike werk getuig.

Ons seremoniemeester, nl. ds. Botha, van die Laeveld, het die plig uitstekend nagekom.

Die volgende predikante en hulle gades was teenwoordig, nl. ds. en mev. Coetzee, van Potgietersrust, ds. en mev. J. P. Venter, van Louis Trichardt, en ds. en mev. N. M. S. Heyneke, van Koedoesrand. Verskeie ander predikante van ons susterkerke, lede van die stadsraad en ander liggame was teenwoordig deur wie welkomswoorde gespreek is. Die saal was van hoek tot kant gevul wat getuig van opregte belangstelling deur die gemeente.

Van die geleentheid is ook gebruik gemaak om gemeente Laeveld met hulle kerkraad baie hartlik te bedank dat hulle predikant as konsulent van ons gemeente opgetree het.

Op Sondagmiddag 3 Mei het ds. J. M. Labuschagne sy intreerede gevoer na aanleiding van Galate 6 : 14: „Maar wat my betref, mag ek nooit roem nie, behalwe in die kruis van onse Here Jesus Christus deur wie die wêreld vir my gekruisig is en ek vir die wêreld."

In 'n uiters weldeurdagte rede wat besonder treffend voorgedra is, het ds. Labuschagne gesê dat hy nie 'n mooier teks kon vind nie. Verder het hy ook gesê dat elke mens iets in die lewe het om oor te roem. So baie van ons het soveel voortreflike eienskappe soos goeie afkoms, groot begaafdhede, aanleg tot kuns en so meer . . . . maar wat hom betref, mag hy nooit roem behalwe in die kruis van Onse Here Jesus Christus.

Paulus roem in die kruis van Christus. Vir die Griek en die Romein was die kruisdood van Christus die skandelikste en die veragtelikste. Maar vir Paulus draai alles om die kruis: die lewe teenoor die sterwe; dood teenoor dood, tyd teenoor ewigheid. En op al sy sendingreise bly dit Paulus se roem, die kruis van Christus wat die gebroke verhouding tussen God en mens herstel het.

Want die krag van die Christendom is die kruis. Daarom mag ook ons nie die oog vestig op allerhande dinge wat skadelik is vir ons geestelike lewe nie.

Ons het baie ander dinge waarop ons kan roem . . . . maar as Christene mag ons nie. By die kruis leer ons hoe groot die liefde van God is en dat Hy 'n verlossingsplan met die wêreld het met u en met my. God skenk ons die reg om in Christus na Hom as ons Vader te gaan.

Deurdat Paulus roem in die kruis het hy die teenstand van die wêreld teen hom en die Christendom uitgelok en dié bestaan vandag nog. Tog skrik niks hom af nie. Ook al lok hy die teenstand van die wêreld teen hom uit, bly hy nog roem in die kruis.

So ook mag niks hom as evangelie-dienaar afskrik nie, roem hy ook in niks anders as in die kruis van onse Here Jesus Christus nie, want 'n dwang is hom opgelê.

Maar hierdie roem in die kruis. Hierdie dwang geld ook vir elke gemeentelid wie se hele lewe, in woorde en in werke 'n verkondiging van Christus moet wees.

(Vervolg in volgende kolom)

(Vervolg van vorige kolom)

As ons in Christus roem dan is daar geen hoop dat die wêreld ons beter sal behandel as vir Paulus nie. Dink maar aan al die vervolginge teenoor Paulus soos ons in Korinthiërs lees (II Kor. 22-27).

Maar as daar vervolging en teenstand is, laat ons moed hou en bly roem in die kruis, dan laat God ons nie val nie . . . . „want Hy sien vooruit die wankling van my trede, en voor ek val het Hy my hand gevat......"

Daarom help God ons dat ons nie moeg word, daarom help God my om nie moeg te word om die evangelie van die kruis te verkondig nie.

D. J. SEYMORE,
Korrespondent.

Nuwe Pyp Orrels
VIR
Kerk en Skool
Ons kan aflewering waarborg
ONLANGSE INSTALLASIES

Riviera N.H. of G. Kerk.
Pretoria-Oos Ned. Herv. Kerk.
Koster N.H. of G. Kerk.
Troyeville Geref. Kerk.
Kroonstad-Suid N.G. Kerk
Britz N.H. of Geref. Kerk
Krokodilrivier N. H. of G. Kerk

Ons het bestellings om die volgende Orrels in ons Fabriek te vervaardig:

Linden Geref. Kerk.
Kearsney College.
Noordhoek Ned. Herv. Kerk.
Sinoia Ned. Geref. Kerk.
Zeerust Ned. Herv. Kerk.
Pietermaritzburg G. Kerk
Durban Geref. Kerk.
Delmas Ned. Herv. Kerk.
Kensington N. H. Kerk
Tweeling N. Geref. Kerk.

Herbouings — Herstellings — Onderhoud

KERK „ACOUSTICON"
vir die dowes
KERKKLOKKE
in alle groottes van suiwer koper en tin.
●
COOPER, GILL & TOMKINS (EIENS) BPK.
KAAPSTAD: Langmarkstraat 162.
JOHANNESBURG: Staibstraat 33.
OOK TE DURBAN EN PORT ELIZABETH.

Wat Sal . .
. . Ons Lees

RONDOM 1853, Dr. A. J. Bronkhorst, Boekencentrum, N.V., 's Gravenhage, bls. 144, prys f3.25.

Die ondertitel van bogenoemde boek, lui: „De invoering der Rooms-Katholieke Hierarchie de April-Beweging." In die jaar 1853, presies 100 jaar gelede, het paus Pius IX die tyd geskik geag om die biskoplike hiërargie in die Protestantse Nederland te vestig. Die Roomse was taamlik talryk en het sowat drie agstes van die Nederlandse bevolking uitgemaak. Die grondwet van 1848 het die vryheid van geloof gewaarborg en aan kerkgenootskappe die reg verleen om hulle eie inrigting en bestuur te reël. Van hierdie reg het die paus gebruik gemaak. Hy het dit intussen nie nodig geag om die Nederlandse regering van sy voorneme kennis te gee nie. In sy Breve (herderlike skrywe) van 4 Maart 1853 het hy die sogenaamde herstel van die bisdomme bekend gestel. Hierdie feit en die manier waarop die pous opgetree het, het in Nederland 'n felle storm van verontwaardiging laat opsteek wat onder die naam van „Aprilbeweging" bekend staan. Hierdie hele beweging het, afgesien van die feit dat dit die verwydering tussen Protestante en Roomse groter as ooit gemaak het, verder egter niks anders as net die val van die destydse regering bereik nie (die ministerie-Thorbecke). Inderdaad is die regering nie van alle blaam vry te spreek nie, want al het hulle nie regstreeks met die Roomse saamgewerk nie, het hulle tog lydelik toegesien dat dit vir die pous moontlik gemaak is om die biskoplike hiërargie in Nederland te vestig. Dit was 'n gelukkige gedagte van dr. Bronkhorst om die gebeurtenisse van destyds in bogenoemde werkie in herinnering te bring. Die boekie bestaan uit 'n viertal hoofstukke. Die eerste handel (in 9 onderverdelings) oor die situasie tot 1853. Dan bespreek hy (in 7 paragrawe) die invoering van die hiërargie in 1853. In die derde hoofstuk bepaal hy hom tot die April-beweging wat 11 onderafdelings beslaan, waarvan die laaste twee oor die resultate van hierdie beweging en die kritiese beoordeling daarvan gaan. In 'n slothoofstuk bespreek hy die ontwikkeling na 1853, om te besluit met 'n paragraaf onder die titel: „Na honderd jaar." Aan die end is daar drie bylaes: (1) die herderlike skrywe van die Algemene Sinodale Kommissie van die Nederl. Herv. Kerk van 22 April 1853; (2) belangrike data; en (3) oorsig van die literatuur. Hierop volg 'n oorsig van die inhoud. Ons verwelkom hierdie werkie van dr. Bronkhorst, waarin hy 'n rykdom van gegewens verwerk wat van nougesette navorsing getuig, van harte, en ons wil dit graag sterk by ons predikante, teol. studente en ontwikkelde lidmate aanbeveel. Dis boeiend geskrywe, deeglik gedokumenteer en volledig en objektief gestel. Dis weliswaar geen ontspanningslektuur nie, maar wie dit ter hand neem en aandagtig deurlees, sal sy moeite ryklik beloon vind. Ons wens „Rondom 1853" dan ook in ons land 'n ruime debiet toe.

D.F.E.

Rondom de Nederlandse Hervormde Kerk

door —
N. G. J. van Schouwenburg,
Dir. van het Persbureau der N. H. Kerk te 's Gravenhage.

Nog steeds worden wij in beslag genomen door de gevolgen van de rampspoed van 1 Februari jl. De Hervormde Kerk, die het meeste aantal gemeenten heeft in de getroffen gebieden, heeft een vyftal commissariaten ingesteld, die de hulpverlening en wederopbouw moeten regelen, in samewerking met de sijnodale „Watersnoodcommissie — 1953" Deze commissariaten weten nu ongeveer wat er te doen valt en welke schade is aangericht. Ze betreft in elk geval ongeveer 80 gemeenten. In een aantal zijn de kerken en pastorieën, met het daarin aanwezige meubilair, zeer ernstig getroffen en dikwijls ook door het lang eonder water staan nog steeds verder aan bederf onderhevig (in Kruiningen bv. staat nog altijd bij vloed 1½ M. water in het dorp!), terwijl vele diaconieën haar bezit, of een deel er van, als boederijen en landerijen, verloren zagen gaan of tenminste voor vele jaren niet in staat enige rente bij te dragen. Het eigen financiele leven van tal van gemeenten baart dan ook grote zorgen, en het is op dit punt, dat door de gehele Kerk moet worden geholpen en voorzien.

Intussen brachten de extra-collecten, die op Zondag 8 Februari werden gehouden, het enorme bedrag op van f. 1,7 miljoen. Dit bedrag werd in het Rampenfonds gestort en wordt dus besteed in de algemene hulpverlening. Zulks geschiedde ook door de R. Kath. Kerk en door verschillende kleinere Kerken, terwyl de Gereformeerde Kerken de opbrengst dezer inzameling ongeveer f. 1,5 miljoen, naar eigen goeddunken zullen besteden. Het is jammer, dat deze Kerken zich aldus aan de nationale hulpverlening hebben onttrokken.

Met bijzondere dank moet worden vermeld de hulp, die uit het buitenland en met name door vele buitenlandse Kerken, ook uit Z.Afrika, werd verleend. Bij het Landelijk Interkerkelijk Bureau Hulpverlening, waarbij de Kerken zijn aangesloten, die deel hebben aan de Oecumenische Raad, kwam op deze wijze reeds een bedrag van f.500.000 binnen, om maar te zwijgen van de vele zendingen in natura, waarmede de Kerken uit het buitenland werden geholpen en verblijd. Herstel en wederopbouw van veel wat verloren ging, juist ook voor de kerkelijke gemeenten, plaatsen onze Kerk voorlopig voor zeer grote financiele moeilijkheden, die alleen met behulp van aller krachtsinspanning kunnen worden opgelost.

De gebeurtenissen van 1 Februari zijn blijkbaar in staat geweest alle andere te overschaduwen en de aandacht in beslag te nemen. Er is namelijk niet zo bijster veel geschied, dat algemene aandacht verdient. Het moderamen der sijnode treft thans voorbereidingen voor de vergadering van de Generale Sijnode van begin Mei, waar o.m. een geheel nieuwe en aan de tijd aangepaste tractements- en pensioenregeling voor de predikanten in behandeling zal komen. Hier zal tot vergaande besluiten moeten worden gekomen, omdat in vele, vooral plattelandsgemeenten, de situatie voor de predikant en zijn gezin, tengevolge van een veel te lage honorering, precair geworden is. Er wordt in menige dorpspastorie stille armoede geleden, vooral, wanneer de grotere kinderen niet in de gemeente zelf voortgezet onderwijs ontvangen en dit alleen kan worde bereikt met grote extra kosten. Op de uitslag en de eventueel getroffen regeling, waarvan het de bedoeling is, dat zij 1 Januari 1954 van kracht wordt, kom ik te dezer plaatse wel terug. Het is ook voor u van belang te weten hoe de predikanten in Nederland bezoldigd worden.

Deze week — de week volgende op de Paasweek— worden in Utrecht de grote predikantenvergaderingen gehouden. Dan wemelt de stad van dominees, die er bijna drie dagen verblijven. Niet alleen om „de broeders te zien en moed te grijpen," maar ook om op het punt van theologische ontwikkeling en vragen van het ogenblik te worden voorgelicht en te discussieren. De zg. jaarlijkse „domineespreek" werd dit keer gehouden door ds. Buskes van Amsterdam. Er waren zeker 800 predikanten onzer Kerk aanwezig.

In verband met het feit, dat het 100 jaar geleden was, dat in ons land de bisschoppelijk hierarchie werd hersteld en de daarop gevolgde „Aprilbeweging" van 1853, heeft de Generale Sijnode een uitvoerig rondschrijven gericht tot de predikanten en kerkeraden, waarin een historische uiteenzetting werd gegeven van de gebeurtenissen van dat jaar. Hierin werd het formele recht van herstel der bisschoppelijke zetels erkend en werd afstand genomen van het „protestants protest", dat destijds by Koning Willem III, vergezeld van in korte tijd verzamelde 200.000 handtekeningen, werd ingediend.

De sijnode wees er in haar rondschrijven op, dat het reformatorisch protestantisme en ook de Herv. Kerk haar kracht niet moet zoeken in een goedkope bestrijding van Rome, maar in een even sterk en bewust apostolaat als de R. Kath. Kerk op vele punten in ons land ontwikkelt. Ook dient men zich niet te laten leiden door angst voor Roomse overheersing, nu uit de gegevens van de volkstellingen blijkt, dat in deze eeuw het R. Katholicisme in feite slechts met enkele persenten is toegenomen en dat de onkerkelijkheid ook by de R. Katholieken een ernstig probleem vormt. De toeneming is onverigens hoofdzakelijk gevolg van een hoger geboortecijfer der Roomsen dan dat van de Protestanten, ook al zakte dit bij de Roomsen in de laatste 50 jaar aanmerkelijk in.

Wij hopen berichten te krijgen van de feestelijkheden te Potchefstroom en de aanbieding van het Avondmaalsstel, dat dr. Gravemeyer naar U medenam als geschenk van onze Kerk. En voorts zijn we in spanning, wat hij ons over enkele maanden van zijn werk en ervaringen zal kunnen vertellen!

Gebruik . . .
„SUIWER SEEP EN 'N REIN LEWE IS SINONIEM"

BIG BEN
SUIWER SEEP

Lotus
Suiwer Geraffineerde
GROENTE OLIE

'n BIG-BEN-produk
Vir Smaaklike Slaaie, Gekook. Gebraai en Gebak

Die Erfenis van Ons Vaders

— *DS. J. P. B. VILJOEN* —

Die jaar 1953 is in die besonder 'n jaar waarin ons Kerk terugkyk op 'n eeu gelede. In Mei het ons herdenk die koms van ds. van der Hoff na Suid-Afrika, in Augustus vier ons weer die eeufees van die eerste Algemene Kerkvergadering in Transvaal. Ek is in die besonder getref deur die woorde van prof. S. P. Engelbrecht in die Mei-uitgawe van ,,Die Hervormer" nl. dat dit tot ootmoed en stille dankbaarheid stem dat ds. van der Hoff en die Hervormde Kerk trou gebly het aan die vryheidsideaal van die Voortrekkers.

Dit het ons opnuut daaraan herinner dat die geskiedenis van die Hervormde Kerk hier in die binnelande van Suid-Afrika nie los gemaak kan word van die geskiedenis van die Voortrekkers nie, net so min as wat die geskiedenis van ons volk los gemaak kan word van die geskiedenis van die Voortrekkers. Ek dink dit is dan ook ons plig in hierdie eeufeesjaar om nie net die lede van die Hervormde Kerk nie, maar ook ons hele volk op te roep tot besinning oor hul verlede teneinde die goeie uit die verlede te neem en daarop die toekoms te bou. Want as die verlede nie vir ons 'n les inhou vir die toekoms nie, is al ons roem op die verlede en op die deugde van ons voorouers nie veel meer as ydelheid en afgodery nie.

Ek wil tot hierdie verbinding van verlede en toekoms my beskeie deeltjie bydra deur te wys op enkele karakter-eienskappe van die Voortrekkers wat hulle as erfenis aan ons nagelaat het, 'n erfenis wat ons getrou moet handhaaf en voortsit. Die antwoord van Nabot aan Agab: Mag die Here my daarvoor bewaar dat ek die erfdeel van my vaders aan U sou gee (1 Kon. 21:3), moet ook ons antwoord wees aan almal en alles wat ons van ons erfenis wil beroof. (Hierdie teks beteken volgens die verband ook: Mag die Here my daarvoor bewaar dat ek die erfdeel van my vaders sou verkoop of verruil vir iets anders.)

Die karakter van die Voortrekkers blyk alreeds uit die ideaal waarvoor hulle getrek het. Hulle ideaal was om 'n nalatenskap aan hul jeug en nageslag te gee deur die toestande te skep waaronder hul nageslag in vryheid hul God kan dien, hul roeping kon vervul. In die ou Kolonie het dit onmoontlik geword om hul beginsels te handhaaf, om hul geestelike erfenis ongeskonde te bewaar. Liewer as om hul geestelike erfenis prys te gee het hulle die wildernis ingetrek. Langenhoven sê so mooi van die Trek:

,,Die keuse was daar. En hul het gekies om eerder in woestyne te swerwe, te vergaan van gebrek en ellende, verslind of gefolter te sterwe, as om sonder hul vadere se aard te bly woon op hul vadere se erwe."

Saam die wildernis in het gegaan die Afrikaner se rotsvaste Protestants-Christelike geloof, 'n geloof wat sy hele lewe beheers het, saam het gegaan sy vryheidsdrang, saam het gegaan sy daadkrag, 'n daadkrag wat gebore was uit sy godsdiens, uit die geloof dat God hom 'n roeping toevertrou het. Die laaste punt van Retief se beroemde manifes het gelui: ,,Ons vertrek nou uit ons vrugbare geboorteland waar ons enorme skades gelei het en voortdurend blootgestaan het aan ergernis om ons te gaan vestig in 'n woeste en gevaarlike gebied, maar ons gaan met **'n vaste vertroue op 'n Alsiende regverdige en genadige God wat ons altoos sal vrees en in alle nederigheid sal probeer gehoorsaam."**

Die vryheidsdrang van die Voortrekker was nooit dieselfde as die vryheidsdrang van die liberalis wat glo in die vryheid van die individu en ,,geen God en geen Meester" nie, nee, hul vryheidsdrang was die soeker na vryheid om as 'n eie volk vry van vreemde versperrings sy roeping in verantwoordelikheid teenoor God te kan vervul. Dus vryheid om aan die wette van God gehoorsaam te mag wees. ,,Knegte van die allerhoogste teen die hele wêreld vry."

Ons kan die karaktereienskappe van ons vaders saamvat in roepingsbewustheid, vryheidsdrang en daadkrag.

En vandag na meer as 'n eeu is ons as nageslag van hierdie mense geroepe om die stryd en werk wat hulle begin het voort te sit, om die erfenis wat hulle aan ons nagelaat het te bewaar en op te bou. Wat sal gebeur as ons verslap en hulle ideale prysgee? Wat sal gebeur as ons ontrou word aan die gebod. ,,Eer jou vader en jou moeder sodat jou dae verleng mag word in die land wat die Here jou God aan jou gee?" Die antwoord weergalm deur die eeue heen: Wee die volk wat homself verag. Daar is vir hom net een toekoms en dis die dood!

Ongelukkig moet ons konstateer dat ons moderne tyd sekere agteruitgangsverskynsels op godsdienstige en sedelike gebied toon wat ons tot waaksaamheid en selfondersoek moet stem. Die lewenskrag van die Voortrekker het in sy godsdiens gelê. Met sy geloof in 'n goddelike wêreldbestuur en 'n raadsplan van God waarin ook sy eie lot inbegrepe is, het hy lewensmoed en lewensdurf aan die dag gelê. Die geloof dat hul lewe en werk 'n goddelike roeping is het stuwing, aksie, doelbewustheid in hul optrede gebring. In teenstelling hiermee het die mens van vandag sy godsdiens en daarmee ook sy roepingsbeswussyn verloor met die gevolg dat sy eie bestaan en die van sy volk vir hom sinloos geword het. Daarmee saam het hy ook sy daadkrag verloor met die gevolg dat hy geneig is tot 'n lewe van dadeloosheid en traak-my-nie-agtigheid. Sy lewenshouding kan saamgevat word in die woord van Paulus: ,,Laat ons eet en drink en vrolik wees, want môre sterwe ons." Die moderne wêreld is vasgevang in die wurggreep van die materialisme, die verafgoding van die stoflike dinge. Hierdie lewenshouding van hom word onder andere gevoed deur die silwerdoek van Hollywood vir wie die ideale lewe bestaan in die besit van onuitputlike geldvoorrade, 'n lewe waarin nie gewerk word nie, wat een lang vakansie, danse en ontspanningstoggies geword het.

Wat nou hiermee saamhang is dat al meer en meer van die Staat verwag word in die vorm van vryskemas en allerlei toelaes en al minder die roeping en plig van die burger teenoor die staat besef word. Dwarsdeur die wêreld kry ons al vandag die apostels van die brood-en-botterpolitiek van die kommunisme. Al kom dit dan ook nie altyd onder die naam van die kommunisme na ons nie, die saak is dieselfde. Sodra in 'n land brood en botter as die vernaamste behoeftes gesien word het ons kommunisme in sy wese, wat in die mens niks anders kan sien as 'n stoflike wese met ekonomiese behoeftes nie!

Dit is gevaarseine hierdie! Ons kan 'n les leer uit die tragiese ondergang van die Griekse en Romeinse Ryke. Toe die massas nie meer wou werk nie, nie meer hul plig en verantwoordelikheid geken het nie, en hulle net een kreet geken het: Gee ons brood en spele — toe het die uur van die Griekse en Romeinse Ryke geslaan. Dit was nie in die eerste plek die barbaarse stamme daarbuite nie, maar hulle eie geestelike en sedelike verrotting wat daardie eertyds magtige ryke tot 'n val gebring het.

Elf jaar gelede toe die gryse ou Veldmaarskalk Petain by die ruïnes van Frankryk gestaan het, het hy uitgeroep dat sy volk ondergegaan het weens hul plesierjag en genotsug, omdat hulle die lewe as een lang vakansie beskou het en die staat as 'n Vader Krismis beskou het van wie hulle maar net moet vra en ontvang. Brood - en - botter - politiek het Frankryk se ondergang beteken!

Wat van ons? Ons is een van die kleinste ou volkies, omring deur miljoene naturelle. Ons sal onsself alleen kan handhaaf deur 'n hoë sedelike en geestelike peil. 'n Mens hoef geen profeet te wees om te voorspel dat as die lewe vir ons niks meer inhou as ,,brood-en-botter" nie, die blanke beskawing in Suid-Afrika tot ondergang gedoem is. Dit is waaragtig nie die erfenis van ons vaders nie. Ons erfenis van hulle is roepingsbewustheid, vryheidsdrang en daadkrag. Die geskiedenis van Agab in die gedeelte oor Nabot se wingerd is vir ons 'n waarskuwing. Ons sien daar hoe sterk Agab veroordeel word, omdat hy homself **vérkoop** het om te doen wat verkeerd was in die oë van die Here. Hy vorm die direkte teenstelling met Nabot wat geweier het om die erfenis van sy vaders vir **geld te verkoop.** 'n Waarskuwing teen die gees van materialisme!

Ons moet onsself op die hoogte stel van hierdie gevare wat ons bedreig en as ons dit gedoen het moet ons nie daarmee volstaan, of gaan stilsit met die gedagte dat die strome tog vir ons te sterk is nie. Nee, ons moet die hand aan die ploeg slaan! Ons mag nie omdat feitlik die hele wêreld buite ons in die greep van liberalisme en kommunisme verkeer en omdat die groot wêreld hom byvoorbeeld skaar teen ons gedagte van die handhawing van die blanke beskawing en Christelike voogdyskap oor die nie-blanke, nou die houding gaan inneem van ,,die stryd is te moeilik" nie! Laat ons liewer tot ons leuse maak: ,,Soet is die stryd vir die stryer, al moet hy uiteindelik verloor, maar die man wat sy deelname weier is die man wat sy nasie vermoor." As ons moet val dan val ons met die aangesig na vorentoe!

Om kerkvas, bodemvas, nasievas te wees vra nou eenmaal offers. Geen beginsels kan sonder offers uitgeleef word nie. Nie almal word geroep om die hoogste offer te bring nie, maar almal wat beginsels bely moet bereid wees om daarvoor te offer, hetsy eer of aansien, rykdom of invloed, ja, ook sy lewe as dit van hom geëis word. En om so te kan offer sal ons moet terugkeer na die roepingsgetrouheid van ons vaders. Dit beteken dat ons geslag ook soos hulle moet gaan leer aan die voet van die kruis van Jesus Christus; Jesus Christus wie se lewe tenvolle roepingsvervulling, offer tot die dood was. Alleen sy groot liefde vir ons kan ons inspireer om ons lewens in diens van die roeping waartoe Hy ons roep te stel. ,,Ek is tot alles in staat," sê Paulus, ,,deur Christus wat my krag gee." Dan sal ons weer na vore kom met **dade** soos ons vaders, dade wat soos donder sal slaan deur die jare van die toekoms heen. Dade van durf en heldekrag, dade wat die Boer waardig sal wees. In sy krag sal ons helde wees en sal ons kan sê: ,,Die Here is met my soos 'n geweldige Held." (Jer. 20:11). Ons sal alleenlik kan sê: ,,Ons sal antwoord op jou roepstem, ons sal offer wat jy vra," as ons ook tot ons eie gemaak het:

,,Op U almag vas vertrouend
Het ons vadere gebou
Leer ook ons vertrou, o Here,
Om te handhaaf en te bou
Dat die erwe van ons vadere
Vir ons kinders erwe bly
Knegte van die Allerhoogste
Teen die hele wêreld vry.
Soos ons vadere vertrou het
Leer ook ons vertrou, o Heer,
Met ons land en met ons nasie
Sal dit wel wees
God regeer."

Oordenking

(Vervolg van bladsy 3)

koop het met sy bloed, dat ons sy eiendom is. Dit is die troos van die Kerk, die heilsekerheid wat ons by bly in voor- en teenspoed.

Mag dit die geloof van elkeen wees en mag ons nooit versuim om te bely:

,,Liefde in U is al ons lewe,
U, U is ons hoogste goed .
Deur u kruis word ons gegewe
eew'ge rus vir ons gemoed.
Hoe is ons aan u verbonde,
Jesus, Redder, Seun van God.
Dankbaar juig ons harte en
monde

Seaco Engineering Works
- (Pty.) Ltd. -
Algemene Engenieurs en struktuur-kontrakteurs
Alle staalstruktuur-benodigdhede
Foon 56-2138 *Posbus 226*
Nuffield Industriële Persele,
SPRINGS

S. A. T. I. M.
S.A. Timber & Joinery Works (Edms.) Bpk.
Preekstoele, Kerkbanke en alle Kerkmeubels
Deure, Vloere en ander Houtwerk
Handelaars in Hout en Boumateriaal
Agente vir Everite Asbes-Sementprodukte

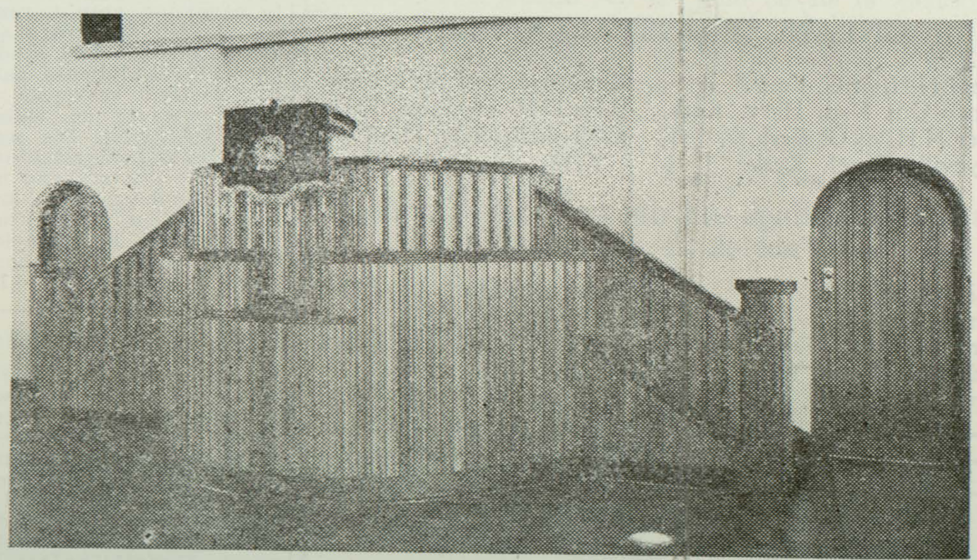

Ons Werk is ten Volle Gewaarborg
Kantoor, Fabriek, Droogoonde, Houtwerf
Telefoon 33-5472/3 **Ophir-Booysensweg 14** **Posbus 6680**
JOHANNESBURG

KONGRES

VERSLAG VAN DIE EERSTE KONFERENSIE VAN ORRELISTE, PREDIKANTE EN KERKRADE

— GEHOU TE —

KRUGERSDORP OP DINSDAG 31 MAART en WOENSDAG 1 APRIL IN DIE BANKETSAAL, VAN DIE STADSAAL EN DIE NED. HERV. KERK.

— GEREËL DEUR DIE —

RAAD VIR KERKMUSIEK VAN DIE NED. HERV. KERK VAN AFRIKA

DINSDAG 31 MAART 1953, 10-uur vm., was ongeveer 70 afgevaardigdes aanwesig toe die voorsitter, prof. dr. A. van Selms die vergadering geopen het deur te lees die 1e Alg. Brief van die apostel Petrus 1 : 13-21.

Daarna het die voors. voortgegaan in gebed.

Van die Raad vir Kerkmusiek was aanwesig: Prof. dr. A. van Selms, mev. (ds.) Erasmus, ds. D. F. Erasmus en Willem Mathlener (sekr.).

Van die H.E. Alg. Kommissie was aanwesig: Ds. A. J. G. Oosthuizen (voors.), vergesel van mev. (ds.) Oosthuizen.

In die welkomswoord het die voors. o.a. gesê dat dit 'n groot bemoediging vir die Raad is dat so baie uit so baie gemeentes gekom het. (Daar was verteenwoordigers van ongeveer 30 gemeentes van ons Kerk).

Dis die eerste maal dat ons op hierdie wyse in 'n konferensie byeen is en dit is 'n mylpaal op die pad van ons kerk.

Die voors. spreek 'n spesiale woord van welkom tot die voors. van die H.E. Alg. Komm., mev. Oosthuizen en prof. B. J. Engelbrecht, wat vir ons 'n lesing kom hou en verder tot alle belangstellendes.

Vooraf wil die voors. 'n woord van dank rig aan ds. en mev. K. Papp van die gemeente Krugersdorp, wat op so voortreflike wyse gesorg het vir die versterking van die inwendige mens en ook vir die ontvangs en losiesgeleentheid van verskillende afgevaardigdes sorg gedra het.

Die voors. wys verder in sy inleiding dat die doel van hierdie byeenkoms is om 'n oproep tot alle belangstellendes te rig vir medewerking in verband met die ernstige toestand waarin die musiek en die liturgie van ons Kerk verkeer. Dat deur baie hierdie ernstige toestand raak gesien is, word bewys in die opdrag wat deur die Alg. Komm. aan die Raad vir Kerkmusiek verstrek is asook deur die gebruik wat deur baie gemeentes van die dienste van die Raad reeds gemaak is en ten slotte deur die verblydende en nie verwagte belangstelling vir hierdie Konferensie.

Ds. A. J. G. Oosthuizen spreek dan namens die Alg. Komm. en sê dat dit vir A.K. verblydend is dat so 'n kongres gehou word. Die A.K. is al geruime tyd ernstig verontrus oor die toestand van sang en musiek in ons kerk. 'n Mens kan soms baie snaakse dinge meemaak soos byvoorbeeld dat by 'n doopdiens die Wiegeliedjie van Brahms gespeel word. Dis verbasend dat die kerkrade dergelyke dinge toelaat, wat oor die algemeen tog so waaksaam is met die oog op kerklike toestande. Daar is op hierdie terrein 'n geweldige agterstand in ons Kerk. Die ontwikkeling is nog te kort en die mense was ook nie genoeg geïnteresseerd nie, maar in die laaste tyd kom daar 'n verbetering. Ook die gemeentesang is in 'n treurige toestand.

Spreker gee die Raad in oordenking om die gemeentes tog nie te oorlaai met te „sware" musiek nie. Daar is behoefte aan stukke en liede geskik vir trouplegtighede, want wat tans algemeen gebruik word vind 'n mens langsamerhand vervelend.

Spreker is bly om namens die Alg. Komm. die Raad te kan bedank vir die ywer. Aan die Raad moet soms gevra word om stadiger te werk, maar die A.K. is bly hieroor.

Die A.K. sal bly wees as daar by die samesprekings (met die verskillende Kerke) in Bloemfontein die weg gevind word om geskikte wysies vir die gemeentes te ontwerp.

DIE PLEK VAN SANG EN MUSIEK IN DIE EREDIENS

Na die tee stel die voors. prof. dr. B. J. Engelbrecht aan die woord met sy lesing: „Die plek van sang en musiek in die Erediens."

Spreker stel dan allereers vas dat ons in die protestantse erediens gewoond is om twee elemente te erken en wel „die woord-kant" en „die antwoord-kant." In algemene sin is die „woord-kant" toebedeel aan die ambsdraer, d.i. die leraar en die „antwoord-kant" is toebedeel aan die gemeente. Spreker verduidelik dat daar vanselfsprekend ook Woord in die antwoord moontlik is en dat die antwoord tegelyk woord kan wees. Maar in die algemene sin moet ons dus die lied en dus ook die musiek reken tot die antwoord-kant. En as sodanig behoort die orrel reg-teenoor die preekstoel. In die kerk is daar eintlik 'n saamspreking tussen God en die mens en daarom konsentreer alles op die Woord, maar dit beteken nog nie dat alle ander handeling in die kerkdiens van minder belang is nie. Elke handeling in die erediens het sin en betekenis en daarom is die betekenis van die lied van die gemeente so groot omdat dit 'n moontlikheid is waarin 'n groep mense tesame dieselfde belydenis kan doen, of dieselfde gebed kan doen en dieselfde lof kan uitjubel. In die lied is die gemeente ook verenig met die gemeente van Christus van alle tye. Daarom sou daar, volgens spreker, ook geen besware wees teen die gesamentlike „sing" van die Geloofsbelydenis nie.

Vir hierdie belangrike en sinryke lesing van prof. Engelbrecht was daar groot belangstelling wat geblyk het uit die lewendige nabespreking waaraan 'n groot aantal persone deelgeneem het. Een van die groot „kontensieuse vrae" was, o.a. die vraag of 'n koor in die kerk toegelaat mag word of nie en of 'n voorleser dan eintlik wel op sy plek is. Tenslotte gaan dit om die vraag wat „wel" en „wat" nie by die werklike erediens behoort nie, en spreker wys dan daarop dat die diens eintlik pas by die „Votum" en „Groet" begin, dus dat dit eintlik verkeerd is dat die leraar onder gesang van die gemeente binne kom, want „waarop" gee die gemeente die antwoord, daar was mos nie „woord" gewees om op te antwoord nie. Ook word dan gevra wat van Ps. 150 gedink moet word as ons nie die koor in die kerk wil toelaat nie. Deur prof. Engelbrecht is daar tereg op gewys dat daar tenslotte verskillende standpunte moontlik is en dat dit maar die beste is om op hierdie punt nie te probeer mekaar te oortuig nie.

Dinsdag 31 Maart 1953, om 2.30 nm., is die konferensie voortgesit in die Ned. Herv. Kerk-gebou waar die voors. die woord gee aan mnr. Willem Mathlener.

DIE KERKLIKE STYL IN DIE MUSIEK

Oor hierdie onderwerp hou die sekr. nou 'n lesing. Hy wys daarop dat Bach tog die begin-punt van elke kerklike musikus moet wees, hoewel hy daarmee nie wil sê dat net Bach-musiek gespeel moet word nie.

Met 'n oorsig oor die ontwikkeling van die musiek as geheel en 'n vasstelling van die bedoeling van die musiek in die Kerk, rig hy hom tenslotte met 'n persoonlike woord tot die orrelis, predikant en ook tot die kerkrade.

Om die een en ander duidelik te maak, gee hy daarna 'n kort bespeling op die orrel waar daar van elke werk eers 'n kort verduideliking gegee word.

Die volgende stukke is gespeel:

Orrel-Motet oor Ges. 17.
Orrel-Motet oor Ges. 4.
Die Stem van Suid-Afrika in ou styl.
Kommst du nun, Jesu vom Himmel, van Joh. Seb. Bach.
3e Koraal van César Franck.
Passacaglia, Koraal en Fuga, oor Ges. 17 van C. de Wolf.

MEDEDELING OOR DIE WERK VAN DIE RAAD VIR KERKMUSIEK

Mev. Erasmus gee nou 'n baie knap en duidelike oorsig van die werk van die Raad vir Kerkmusiek. Behalwe die baie gemeentes waaraan reeds advies gegee is in verband met die bou of verbou van 'n orrel, wys mev. Erasmus ook op die werk wat die Raad gaan doen aan die Universiteit, nl. die voorligting aan toekomstige predikante asook die opleiding van orreliste vir ons Kerk.

Inleidster dring by alle belangstellendes aan om soveel as moontlik gebruik te maak van die dienste van die Raad, dan alleen kan die werk van die Raad tot volle ontplooiing kom.

Ook vir hierdie onderwerp was daar groot belangstelling en 'n aantal vrae is deur verskillende deelnemers gestel en is dan tereg deur mev. Erasmus beantwoord.

LITURGIESE DIENS DEUR PROF. DR. A. VAN SELMS

Ingang:

Orrelspel.
Votum en groet.
Gemeente-sang Ges. 116:1, 2 en 3.
Geloofsbelydenis. (Ned. Art. XXI).
Gemeente-sang Ges. 3:2b.
Gebed. (Uit die Gebed vir al die nood vir die Christenheid.)

Deurgang:

Jes. 53:1-8.
Gem.-sang Ges. 117:6.
Markus 14:53-65.
Gem.-sang Ges. 121:4.
Markus 15:1-20.
Gem.-sang Ges. 121:1.
Markus 15:21-39.
Gem.-sang Ges. 121:6.
Openb. 5.
Gem.-sang Ges. 46:12, 13 en 14.

Uitgang:

Dankgebed (Uit die Nagmaalsformulier.)
Gem.-sang Ges. 44:1.
Seën en inkeer.
Orrelspel.

Na die tee, het prof. van Selms in korte trekke 'n verduideliking gegee van die sin en betekenis van hierdie soort erediens en het die volgende ter oordenking gegee:

Dit was 'n diens van die gemeente waarby almal saamgewerk het. Die gemeente was „Subjek."

Dit kan wees 'n diens in die week of 'n tweede diens op Sondag. Ons word meer bewus van die skatte van die Kerk. Alles was ontleen aan die besit van die Kerk, nl. Bybel, Psalms en Gesange en Belydenis en Formuliere.

Dit is almal van ons eie Kerk: daar is nie beswaar teen ontlening aan ander Kerke nie, maar ons is nie genoeg bewus van die skatte van ons eie Kerk nie.

Die gebede is uit die Formulier van ons Kerk en dit is van belang dat die jong predikante daar meer kennis van neem.

Die „prediking" was „Openbarings" en daardeur is die menslike en persoonlike woord oorbodig. Hier was geen menslike woord wat afbreuk kon doen aan die heerlikheid van Gods Woord nie.

Dit kos meer inspanning om so 'n diens voor te berei as om 'n gewone diens te versorg. Dit kan dus nooit vir die gemak gedoen word nie. Dit kos baie konsentrasie want dit is dodelik om in een „toon" te verval.

Tydens die lewendige bespreking wat tans gevolg het, is o.a. vasgestel dat dit in die 16e en 17e eeu gebruiklik was om dienste in hierdie elemente te onderhou. Ons moet dit dus eintlik beskou as 'n terugkeer tot die ontwikkeling van die praktyk van die „Passiemusiek" van die 16e en 17e eeu.

Ook oor die vraag of hierdie soort diens nie 'n gevaar inhou dat alles te veel „onbegrepevorm" of seremonie gaan word nie, het 'n baie uitgebreide en leersame diskusie ontstaan.

WOENSDAG 1 APRIL 1953, om 10-uur vm., in die Banket-saal.

Die voors. heropen die konferensie met die lees van Hebr. 5, waarna hy voortgaan in gebed.

Na 'n kort woord van welkom, waarin hy sy blydskap te kenne gee oor die groot opkoms wat ook vandag die kongres bywoon, gee die voors. die woord aan ds. D. F. Erasmus.

DIE SAMEWERKING TUSSEN PREDIKANT, ORRELIS EN KERKRAAD

Op sy eie bekende beskeie en prettige wyse, begin ds. Erasmus deur te sê dat hy nie 'n Akademiese beskouing oor hierdie onderwerp gaan gee nie, maar die gewone beskouing van 'n dorps-dominee.

Ds. Erasmus wys daarop dat die 3 ampte nie los staan nie, hulle moet saamwerk. Die diens moet 'n harmoniese eenheid vorm.

Die dienaar kom met 'n opdrag, hy is 'n geroepene. Die gemeente kom kerk toe om „padkos" te kry, daarom is die preek die sentrale plek. Ander sê weer dat die kerkgang 'n daad van gehoorsaamheid is teenoor God en ander sê weer dat ons saamkom tot die eer van God. Die preek is maar 'n onderdeel, „diens" is hoofsaak.

Spreker doen ook aan die hand dat predikante die onderwerp van die preek vroegtydig aan die orrelis opgee sodat laasgenoemde sy stuk kan kies in ooreenstemming met die preek.

Ook die kerkraad het pligte ten opsigte van die aandeel van die sang, want die lied is onafskeidelik aan die erediens verbind.

Daar word nie altyd gesing ter ere van God nie, soos ook o.m. blyk uit Amos, waar staan: „Verwyder van My die geraas van jou liedere. Ook vandag neem sommige die gemeentesang maar net vir 'n „versie."

Die aanstelling van die orrelis berus daarom by die kerkraad wat verplig is om nie die „bes gekwalifiseerde" aan te stel nie, maar die „bes geskikte" in verband met begrip en aanpassing tot die kerklike sfeer. Die orrelis moet die vermoë besit om hom in die erediens in te leef. Tog behoort die kerkraad die goed gekwalifiseerde en goed ingestelde orrelis ook goed te honoreer. Daar is tekens dat die Kerke belangstelling kry om die orrelis beter op te lei. Die orrelis moet in samewerking met die kerkraad die jeug probeer beinvloed om liefde te wek vir die kerksang.

Die Kerkraad moet van tyd tot tyd geld beskikbaar stel om musiekboeke aan te skaf, maar die orrelis moet oefen. So moet predikant en kerkraad blyk gee van belangstelling in die werk van die orrelis. Vir die toesing van troupare by huweliksplegtighede doen spreker aan die hand om te gebruik Ges. 263 uit die Nederlandse bundel.

Ook oor hierdie onderwerp was daar baie belangstelling en daaroor is baie vrae gestel wat deur ds. Erasmus op bekwame wyse beantwoord is.

Die volgende resolusies is deur die Konferensie aanvaar: (1) Elke jaar 'n konferensie in hier-

(Vervolg op bladsy 10)

Beter Tabak maak Beter Sigarette
RONDE
Kommando
20
KURK
Die Vervaardigers van Kommando is die grootste verbruikers van Suid-Afrika se eerste-graadse tabak
Kommando
Filter, Kurk en Onbekurk
G.I. 3095

KORRESPONDENSIE

Hooggeagte Redaksie,

Met veel belangstelling het ek in die jongste nommer van „Die Hervormer" die berigte oor die inwyding van 'n tweetal nuwe kerkgeboue gelees. Met dieselfde belangstelling het ek ook na die verskillende fotografië wat by die geleentheid geneem is, gekyk — totdat ek kom by een wat die voorganger op die oomblik dat hy die seën oor die gemeente uitspreek, afgebeeld het. Daardie portret het my pynlik getref.

Tot nou toe het ek by huweliksinseëninge altyd vir die afnemer gesê dat hulle, wat my betref, sowel voor as na die diens, en sowel binne as buitekant die kerkgebou, mag maak soos hulle wil — maar dat ek hulle nie toelaat om tydens die diens te fotografeer nie, omdat dit in stryd is met die heiligheid van die huweliksinseëning, wat tog in die eerste plek 'n gemeentelike erediens is.

As nou die offisiële orgaan van ons kerk 'n foto publiseer, wat tydens die erediens geneem is — en waarby die afnemer, in plaas van met eerbied die seën na die Here te ontvang, op die sluiter van sy toestel druk — dan kom die vraag by my op: Is ek dan nou alreeds so oud en so outyds, dat ek my stoot aan dinge wat blykbaar deur die amptelike kerklike instansies gewettig word? Het ek soseer die kontak met die kerklike leiding verloor? Pas ek nie meer in hierdie tegnokratiese wêreld nie?

Wil my tog met die wysheid wat u geskenk is van hierdie onrus bevry.

Met broedergroete, die uwe,

A. VAN SELMS,

Universiteit,
Pretoria.

(Ons onderskryf die besware van dr. van Selms en dit spyt ons dat dit verskyn het. Die foto is geplaas deur die Sub-redaksie wat nie vir die oomblik met die heiligheid van die moment rekening gehou het nie. — Die Red.)

DIE VERKIESING

Wanneer 'n mens met waaragtige erns oor ons sopas afgelope verkiesing dink, en jy sluit die politieke oog, om 'n geestelike blik te werp op die gebeure, of jy getuig wat jy self gesien en gehoor het, dan kom jy tot die oortuiging dat ons, wat so graag roem 'n Christelike volk te wees, ons as volk, onsself aandryf na 'n gapende afgrond.

Laat ons maar onsself die vraag stel soos 'n Elisa: „Waar is die God van Elia — Ja Hy? Ja, waar was Hy? Is Hy, die Almagtige, geken, gedien of verheerlik?

Alles wat Hom mishaag, het ons aangegryp, om in die stryd te werp. Vyandskap, haat, broedertwis is aangeblaas, en moes ten koste van alles botvier. Die Een en Alles wat bo alles alles moet wees in ons lewe, dié God van Elia, Ja Hy, waar was Hy? Laat ons eerlik wees en die waarheid, die volle waarheid as aanklag teen onsself erken. Ons het Hom nie geken nie, nie gedien nie, nog minder verheerlik. Dientengevolge staan ons vandag betreurenswaardig voor God. Ons het toegelaat dat partyskap, politieke gevoelens, ons Christelike plig en gevoel oormeester, en die ware vreugde en geluk ons ontneem word uit die lewe.

Laat my vra: Hoe is die lewe vandag?

Is dit nie 'n lewe van Ouer teen kind en omgekeerd nie? Broer teen broer? Weg is die vrede, weg is die vreugde in daardie huis, u vind daar 'n verdeelde huis. Daarnaas 'n verdeelde volk!

By so menige plek is vanaf politieke platvorms gesê, Stem so dan beteken dit die ondergang van ons blanke beskawing; Stem so, dan beteken dit die volk gaan 'n afgrond van ondergang tegemoet. Wel is waar daar is 'n ernstige en brandende vraagstuk vir ons volk, nie vir 'n bepaalde politieke party nie, om op te los. En daardie vraagstuk, die naturelle-vraagstuk, was 'n ewe groot gevaar vir die Voortrekkers as vir ons vandag. Op 7 Desember 1838 toe daardie gevaar van ondergang om uitgedelg te word, die Voortrekkers in die oë gestaar het, het, so skryf Carel Cilliers in sy joernaal, „ek my hande na die hemel in ons almal se naam opgehef."

En na 16 Desember skryf hy: „Die Here was met ons."

Kyk, geagte lesers, hier is gesoek, gevra na die Here en sy sterkte. Hier is die God van Elia geken en gedien, en al die eer en roem aan Hom toegebring.

En ons as nasate van hulle oor wie God Hom in sy neerbuigende genade erbarm het, hoe staan ons vandag teenoor daardie dreigende vraagstuk? Letterlik verdeeld en verbitterd.

Daardie vraagstuk het vir ons vandag dubbel ernstig geword. Eerstens omdat ons God Almagtig dag na dag vertoorn, deur die brandende haat, toorn en vyandskap wat ons in ons hart omdra teenoor ons mede Christen-Afrikaner en, tweedens, skep ons daarmee verdeeldheid in ons Volksboesem. Die lotsbestemming van 'n verdeelde volk is haar ondergang. Ek eindig met die ernstige bede dat ons 'n afkeer daarvan kry om jou Christelikheid op te offer vir twis en tweedrag en oor ernstige volksvraagstukke as Christenvolk, soos 'n Carel Cilliers, ons hande na die hemel in ons **almal** se naam ophef. Deur dit te doen sal die Here ons ook help, behoed en bewaar van ondergang. Dis die enigste weg vir ons volksredding om te volhard op die weg van verdeeldheid sal beteken dat ons skryf Ikabod op alles wat ons lief en dierbaar is.

W. J. v. JAARSVELD,

Groblersdal.

Geagte Redakteur,

Gun my 'n paar woorde ten antwoord op die kritiek deur br. C. W. B. Venter in die uitgawe van die Hervormer, April 1953.

Myns insiens is die kritiek, op die redaksie van die Almanak nie net misplaats nie, maar ook ongesond.

Eerstens het ons soos in die verlede ook nou persone van uiterste bekwaamheid wat aan die redaksie van die Almanak verbonde is.

Tweedens was die oproep om besonderhede voor 1 September 1952 aan te stuur, met die duidelike waarskuwing dat wat na daardie datum ontvang sou word nie geplaas kon word nie, alreeds so vroeg as Julie 1952 bekend En hoeveel keer was daardie versoek nie herhaal nie, per brief aan alle Scribas, en ook in die Hervormers.

As al die blaam dan nou op die redaksie gewerp word, reken ek dit is heeltemal misplaats.

Br. Venter se vraag kan ek beantwoord. Die fout lê naamlik, nie by die redaksie nie. As bewys hiervan, kan skrywer hiervan getuig dat die besondere stukke van sy gemeente presies op 1 September 1952 aan die Redaksie van die Almanak gepos was en deur hulle op die 3e September ontvang was. Hulle het dit nog geplaas!

Nou reken ek dat die fout tog maar net by die Scriba (of as hy nie skuldig is nie) by die kerkraad van die gemeente lê.

Dit is 'n vry-algemene verskynsel dat ouderlinge 'n mate van vertraging veroorsaak by die verskaffing van besonderhede vir Statistieke-doeleindes. Daar is maar altyd 'n paar op wie mens moet wag.

Dat br. Venter sy vorm uitgestuur het betwis ek nie. Maar gestel hy het en dit het weggeraak, dan glo ek nie dit regverdig sy byhaling van die ander vyf-en-vyftig gemeentes nie. Ek is absoluut seker dat al daardie gemeentes se Statistiek nie ingestuur was nie. Altans nie betyds nie. As bewys hiervan is die feit dat Heidelberg se gegewens geplaas was, nieteenstaande de ontvangs op 3 September 1952 nie.

Die uwe,

G. L. ESTERHUIZEN.

Ons het 'n paar briewe oor politieke aangeleenthede ontvang vir publikasie. Hulle gaan oor die afgelope verkiesing, oor die taalordonnansie, oor die artikel van ds. J. P. B. Viljoen: „Die Predikant en die Volkslewe" in ons uitgawe van Mei 1953.

In een van die laaste word die redakteur die vraag gestel of hy met alles instem wat daar geskryf is en so nie waarom dit dan geplaas word? In antwoord hierop wens ons daar net op te wys, dat Die Hervormer nie aan die redakteur behoort nie, maar aan die Herv. Kerk en daarom word die mening van ander persone ook toegelaat al stem die redakteur persoonlik nie met alles in nie, solank die inhoud maar nie beledigend, lasterlik, te persoonlik, ens., is nie.

Bogenoemde briewe is behalwe een egter nie geskik vir publikasie nie.

JOH. DREYER.

Geachte Redactie,

Zondag 3 Mei werden de doden herdacht die hun leven lieten in de oorlog in Nederland. In verband hiermede zou ik graag de aandacht van onze lezers willen vestigen op verschillende gedeelten van de Liefdenet van Christus en wel: Math. 5:38-48, Lukas 6:27-35, Rom. 12:9-21, ens., waarvan ik enkele teksten wil noemen die bijzondere aandacht vragen: Wederstaat den boze niet, maar wie u op de rechterwang slaat, keer hem ook de andere toe, en hebt uw vijanden **lief, zegent** ze, bidt voor degenen die u geweld aandoen en die u vervolgen. **Wreekt uzelven niet** beminden, maar geef de toorn plaats; want er is geschreven: **Mij** komt de wraak toe, **Ik** zal het vergelden, zegt de Here. „Indien dan uw vijand hongert, zo **spijzig** hem, indien hem dorst, **zo geef hem te drinken.**"

Zonder nu aan de edelmoedige opoffering van de gevallen strijders te kort te willen doen, wil ik u allen vragen: „Wat heeft een Christen (betekent gezalfde) met een oorlog te doen? Paulus zegt: wij hebben **niet** te strijden tegen vlees en bloed, daarom laat u aanrijken de helm des behouds en het **zwaard** des **Geestes, dat is het Woord Gods** Efez. 6:10-18.

Is het nu een Christen geoorloofd, de overtreders van bovengenoemde woorden, in een speciale dienst te gedenken? Indien men zich mocht beroepen op Rom. 13:1, moeten we dan Gode niet **meer** gehoorzamen dan de mensen? Hand. 5:29.

Jezus zegt: „Volg Mij." Doch een ander zeide: „Sta mij toe, dat ik eerst mijn vader begrave." Maar Jezus zeide: „Laat de

(Vervolg in volgende kolom)

(Vervolg van vorige kolom)

doden.. hunne doden begraven (n.l. degenen die geestelijk dood zijn) maar gij (n.l. degenen die leven door het geloof) ga heen en verkondig het Koninkrijk Gods alom. Lukas 9:57-62.

Wanneer een Christen meent zijn **vaderland** te moeten verdedigen, **hoe** verstaat hij het ontroerende gebed van Jezus voor hen wiens Rijk **niet** is van deze wereld? Joh. 15:19 en Johannes 17.

Tot slot wil ik graag de aandacht van al onze lezers vestigen op het frontblad van de Maart-Hervormer, waar ds. van Zijl een prachtig overzicht geeft over de roeping van de Kerk.

Er is, zegt ds. J. Viljoen in Sept. nummer '51 een schreien in de wereld van mensen, die dorst hebben naar levend water, en de kerken vechten met elkander wie de beste regenbakken heeft. Weet gij wat God zegt tot de kerken van onze tijd? Mijn volk heeft twee boosheden gedaan. Hij, de Springader des levenden waters, hebben zij verlaten, en: zij hebben zichzelf bakken uitgehouwen, gescheurde bakken, die geen water houden." Daarom wordt in menig land, in menig stad, in menig dorp de Kerk betrokken in het proces van de dood, waaraan alles wat in de wereld is onderworpen is.

Met dank voor plaatsing,

N. BLOM-KRAMER,

Claremont.

HOMEOPATIESE GENESING

Raadpleeg Dr. J. C. PALMER vir u siekte. Raadpleging is kosteloos. U betaal slegs vir die medisyne en behandeling.

:: ::

Homeopatie en Natuurgeneeskundige Fisioterapis

UNITED-GEBOUE 302, KRUGERSTRAAT
VEREENIGING.

Spreekure weeksdae: 9vm. — 1 nm.; 3 nm. — 5 nm.

OOM PIET VISSER

— 51 Jaar Kerkraadslid

Aanstaande Oktober gaan oom Piet Visser aftree as ouderling van die gemeente Klerksdorp. Dan sal hy die tuig neerlê na 'n onafgebroke dienstyd van een en vyftig jaar, eers as diaken en daarna as ouderling van die gemeente.

Petrus Francois Visser is op 23 Desember 1873 te Potchefstroom gebore en is 'n seun van wyle Johannes Hendrik Visser (Jan Boomplaas) en Louisa Johanna de Kock, geb. Petrie. Hy is gedoop deur wyle ds. Dirk van der Hoff.

Net na die afloop van die Driejarige Oorlog, nog in 1902, het hy diaken geword van die gemeente Klerksdorp, wat toe 'n konsulentsgemeente van wyle ds. C. W. du Toit, van Potchefstroom was. Toe wyle ds. P. W. Ennis predikant van Klerksdorp geword het, is hy gekies as ouderling en daarna het hy die gemeente onafgebroke gedien as ouderling. In die gemeente het hy deur die jare 'n leidende aandeel geneem. Op die Algemene Kerkvergadering en Ringsvergaderinge was hy 'n hele aantal kere as verteenwoordiger van die gemeente. Toe die nuwe kerkgebou van die gemeente opgerig is, was hy reeds gevorderd in die jare, maar nieteenstaande dit het hy sy volle gewig ingewerp by hierdie groot onderneming.

In die landsake het hy ook sy pligte getoon. Reeds op 21-jarige leeftyd was hy al in die staatsdiens en in 1899 was hy Inspekteur van Arbeid te Klerksdorp, waar hy saam gewerk het met wyle oudl. Nico J. Campher. In die Driejarige Oorlog het hy diens gedoen onder Genl. Piet Cronje, later as adjudant van Kommandant Andries Cronje. In 1901 was hy self al Kommandant en toe het hy saam met Genl. Smuts na die Kaapkolonie vertrek waar hy geveg het tot aan die end van die oorlog. Gedurende die oorlog is hy drie keer gewond. Hy het ook deelgeneem aan die Suidwes-ekspedisie en daarna as Luitenant-Kolonel met die eerste berede regiment onder genl. J. van Deventer, na Oos-Afrika.

Op 23 Junie 1903 is hy getroud met 'n weduwee Venter, gebore Anna Maria Elizabeth van Eeden, van Klerksdorp-distrik. Uit die huwelik is twee dogters en 'n seun gebore. Na die Driejarige Oorlog het hy begin met boerdery op sy plaas Doornfontein, waar hy nog al die jare woonagtig is.

In die distrik is hy 'n bekende figuur wat aan baie van die bedrywighede hier deelgeneem het, o.a. lid van die plaaslike skoolraad. In die kerkraadsbanke sal sy wit hoof een van die dae nie meer gesien word nie. Die hoop word egter gekoester dat hy, wat nog heeltemal regop en vinnig loop, ondanks sy hoë ouderdom, nog vir baie jare in die samekomste van die gemeente gesien sal word. Ons dink met dankbaarheid aan sy troue diens deur al die jare heen gelewer en bid aan hom en sy gade en gesin Gods rykste seëninge toe.

Walcker-PYPORRELS

Vir Kerk - Skool - Saal en Huis

teen pryse van £750 af — oprigting ingesluit. 15 jaar skriftelike waarborg. Herbouing. elektrifisering en herstel van bestaande orrels teen redelike pryse.

TORING-OORLOSIES

4 Stelle wysers ingesluit — en met alle toebehore en installering — van £250 af. 5 Jaar skriftelike waarborg.

Ons jongste katalogus en lys van afgelewerde of bestelde orrels word graag op versoek aan u gestuur.

LUIKLOKKE

Sterk staalraam ingesluit en verkrygbaar in enige grootte — van £95 af, gelewer naaste stasie. Vervaardig van suiwer tin en koper. 25 Jaar skriftelike waarborg.

DOWE-GEHOORTOESTELLE

Gehoorbuise en alle toebehore ingesluit — van £59/10/- af. Verpakking ingesluit en gelewer op Pretoriastasie.

SUID-AFRIKAANSE ORRELBOUERS (EDMS.) BPK.

Hoofkantoor en Fabriek:
STRUBENSTRAAT 395-397, PRETORIA.
Telegrafiese adres: „DIAPASON PRETORIA"
TELEFONE 2-3636 en 2-3942.

Verteenwoordig te:
BRICKMAKERSKLOOF 30, PORT ELIZABETH. Foon 2-5879.
SMITHSTRAAT 422, DURBAN. FOON 2-3326.

UIT ANDER KERKE

Protestante in die Vertstrooiing.

Ds. Frendler wat sekretaris is van die Hulpwerk van Switserse Protestantse Kerke, het 'n oorsig gegee oor die Europese Protestantisme in 1952. Die volgende interessante besonderhede wil ons graag onder die aandag bring:

★

SPANJE:

In hierdie land leef 20,000 Protestante op 'n bevolking van 21 miljoen. Hierdie klein minderheid leef in baie moeilike omstandighede aangesien hulle nie in die openbaar mag werk nie en voortdurend blootgestel is aan hewige aanvalle en verdagmaking van die Roomse geestelikheid. Ook is die owerheid hierdie minderheid vyandig gesind.

★

ITALIË:

Op 'n bevolking van 45 miljoen is daar ongeveer 60,000 Protestante. Nog steeds wag hierdie klein minderheid op 'n wetswysiging wat vryheid van godsdiens sal waarborg. Dus tot vandag toe is daar vir Protestante in Italië geen vryheid van godsdiens nie. Wel is daar verlede jaar verskeie nuwe kerkgeboue opgerig in 'n aantal gemeentes.

★

GRIEKELAND:

Op die 8 miljoen inwoners wat behoort tot die Grieks-Ortodokse Kerk is daar 6,000 Protestante. Hierdie situasie vra veel moed en beleid. Maar hier is dit 'n lewende Kerk in die verstrooiing. Dit kan die honderd leke bewys wat besig is met kerklike werk, maar ook die paar honderd sondagskoolonderwysers en Bybelkolporteurs, die kindertehuis in Kastri en die vlugteling-gemeente in Katerini. Hulle het self gesorg vir 'n gebou waarin hulle kerkdienste kan hou en die saal met 1,500 sitplekke is vandag reeds te klein.

EGIPTE:

Die sekretaris van die Presbiteriaanse Alliansie, Marees Pradervand, het onlangs 'n reis na Egipte gemaak. Hieroor vertel hy die volgende: Egipte is een van die groot Mohammedaanse magte in die wêreld. Maar tog is daar ondanks die groot meerderheid van 20 miljoen Mohammedane, 2 miljoen Christene. Die meeste hiervan behoort tot die Koptiese Kerk waarvan die oorsprong lê in die eerste eeue na Christus, toe Egipte nog een van die brandpunte van Christelike kultuur was. Ondanks die instroming van die Arabiere en die koms van die Islam het hierdie Koptiese Kerk hom gehandhaaf. Verder is daar ook 'n Evangeliese Kerk wat ontstaan het deur die arbeid van Presbiteriaanse sendelinge uit Amerika. Die predikante en lidmate van hierdie Kerk is almal Egiptenare, die meeste het oorgekom uit die Koptiese Kerk, 'n paar gevalle vanuit die Islam. Hierdie Evangeliese Kerk tel vandag 26,000 belydende lidmate en 70,000 dooplidmate. Daar is 66 predikante en 176 gemeentes. Die meeste gemeentes is in die dorpe, in Kaïro 20, in Alxandria 3. Danksy die hulp van Amerikaanse sendelinge — daar is nog ongeveer 130 in Egipte — is daar baie skole opgerig. In die hoofstad alleen is daar 2 skole vir seuns en meisies wat 1,000 leerlinge het. Twee hospitale verskaf aan die Evangeliese Kerk die geleentheid om sy arbeid uit te brei en die evangeliese geloof bekend te maak. Tydens sy kort verblyf in Kaïro het die sekretaris studente van die teologiese fakulteit ontmoet en ook predikante en vooraanstaande lidmate uit die hoofstad. Al hierdie mense wat deur en deur Egiptenare is, glo dat die evangeliese getuienis hier soos oral in die wêreld noodsaaklik is en dat die Christene wat behoort tot die Evangeliese Kerk hul land beter kan dien wanneer hulle nou aan hul Heer verbonde is.

★

FRANKRYK:

Frankryk tel 250,000 lidmate van die Franse Protestantse Kerk. Die Protestantisme leef hier temidde van 'n godsdiensmiljoen aktiewe Rooms Katolieke, maar ook reeds 2 miljoen Mohammedane. 'n Spesiale probleem van die Franse Protestantisme is die ontvolking van die platteland. Hierdeur moet die kerklike arbeid in die voorstede heeltemal opnuut georganiseer word, waar baie Protestante „verdwyn." Baie kerke moet herstel word, maar dis meestal onmoontlik omdat in die meeste gevalle die oorspronklike bouskuld nog nie betaal is nie.

★

V.S.A.:

Tot watter Kerke behoort die lede van die kabinet van Eisenhower. Daar is wat die kerklike gesindheid betref nogal enige verskil onder die lede van die kabinet van Eisenhower. Die staatsekretaris John Foster Dulles is 'n Presbiteriaan, die minister van verdediging, Wilson, direkteur van General Motors, is 'n lid van die Episkopaalse Kerk van Amerika en ook sy kollega van Finansies, Humphrey. Minister Benson, Landbou, is 'n Mormoon, hy is een van die twaalf „apostels" wat aan hierdie gemeenskap leiding gee en hy het as sendeling in Europa gewerk. Ook mevrou Priest is Mormoon. Die nuwe „Attorney General", Brownell, is Metodis, die minister van Poswese, Summerfield, is Presbiteriaan, terwyl die minister van Handel, Weeks, Unitarier is. Die enigste Rooms-Katoliek is minister Durkin. Hy is die vicepresident van die Katolieke Konferensie vir industriële vraagstukke.

★

Reaksies van Buitelandse Kerke op vloedramp in Holland

Deur die Moderamen van die Generale Sinode van die Ned. Herv. Kerk is bewys van deelneming ontvang van Pastoor D Wilhelm Niesel, Moderator van die Reformierter Bund, die Aartsbiskop van Kantelberg, die Moderator van die Kerk van Skotland, en die Presbiteriaanse Kerk van Engeland. Verder is daar hulp aangebied deur verskillende Kerke van Duitsland, Frankryk, Amerika, Engeland, Suid-Afrika en Switserland. Dit word met dankbaarheid vermeld dat die medelewe in Suid-Afrika vir die ramp in Holland baie groot is. Reeds het die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering 'n eerste skenking van £500 gestuur.

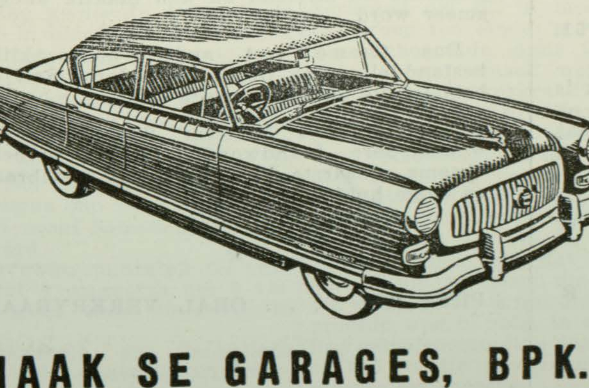

Motoreienaars !

Gaan of Skryf na HAAK vir enige iets wat u van tyd tot tyd vir u motor mag nodig kry. Hulle het onderdele tot 'n waarde van duisende ponde vir nie alleen . . . . . .

Nash, Skoda en Vanguard

nie, maar ook vir die meeste ander welbekende merke

HAAK SE GARAGES, BPK.

(Opgerig in 1901)

H/v. Pretorius- en
Bosmanstraat,
PRETORIA.

Sauerstraat 24 deur
na Simmondsstraat 19,
JOHANNESBURG.

Gemeentelike Berigte

GEMEENTE ELSBURG

Die gemeente van Elsburg, 'n jong gemeente, gestig op 3 Mei 1952, het die groot voorreg gehad om op 7 Maart 1953 sy eerste herder en leraar te ontvang.

'n Motorstoet het sy Weleerwaarde ds. en mev. N. H. Buitenweg om 5 nm. ongeveer drie myl buite die dorp ontmoet en hulle geleide gedoen na die kerksaal waar die ordening en bevestiging van prop. Buitenweg deur die Hoogeerw. prof. dr. S. P. Engelbrecht waargeneem is. Daar was etlike predikante van omliggende gemeentes teenwoordig. Die opkoms was besonder groot en die blydskap van die gemeente kon aangevoel word.

Om halfagt die aand is die egpaar gesellig onthaal en toesprake gelewer deur prof .Engelbrecht, namens die Teologiese Opleiding, ds. Prinsloo, namens die Ring van Germiston, ds. Retief, namens die plaaslike N. G. Kerk, mnr. W. H. van Wyk, onder-burgemeester, namens die stadsraad en mnr. J. H. van Eck, hoof van die plaaslike skool, namens die Departement van Onderwys.

Ouderling S. J. du Plessis, scriba-kassier van die gemeente. het ds. Buitenweg verwelkom en 'n adres namens die gemeente, kerkraad, sustersvereniging, sondagskool en jongeliedevereniging aan die pastoriepaar aangebied.

Mev. S. J. du Plessis het mev N. H. Buitenweg namens die Sustersvereniging verwelkom en 'n ruiker is aan haar oorhandig deur Mariette du Plessis.

By dieselfde geleentheid is totsiens gesê aan ds. J. C. du Plessis van Germiston, konsulent van die gemeente, en is hy bedank vir sy onbaatsugtige werk in die gemeente. Hom is 'n tjek aangebied deur ouderling S. P. van Vuuren, terwyl 'n geskenk namens die Sustersveriniging aan mev. du Plessis oorhandig is deur mev. P. P. Delport, jarelange voorsitster van die Elsburgtak, en 'n ruiker is aan haar oorhandig deur Renie du Plessis

Ds. en mev. Buitenweg sowel as ds. en mev. du Plessis het paslik geantwoord.

Op Sondag 8 Maart 1953, het ds. Buitenweg sy intreepreek gelewer.

Die Kerkraad en gemeente wil die hoop uitspreek dat ons pastoriepaar baie gelukkig in ons midde sal wees en hulle verblyf hier baie jare sal duur.

S. J. DU PLESSIS,
Scriba-Kassir.

Van den Berghstraat 6,
Elsburg.

★

TURFFONTEIN

Die 3e Mei, jl., het die gemeente Turffontein weereens die voorreg gehad om aan die dis van die Here te sit. Al die dienste is bevredigend bygewoon. Die voorbereidingsdiens is gelei deur ons eerste konsulent, ds. J. I. de Wet. Sy boodskap was diep en boeiend. Wanneer ons ds. de Wet op die kansel sien, dan gaan die gedagte terug na die 14 maande van vakantskap. Gedurende hierdie tyd het ds. S. P. Viljoen en ds. J. I. de Wet vir hierdie gemeente baie gedoen, aan hulle sê ons nogmaals baie, baie dankie vir u leiding en werk alhier verrig, ons verseker u van ons hoogste waardering. Na die voorbereidingsrede het ons plaaslike leraar dr. P. J. T. Koekemoer, die bevestiging van ons nuwe lidmate waargeneem. Twee-en-veertig nuwe lidmate is weer by ons ledetal gevoeg. Pragtig het hy hulle vermaan en aangemoedig tot die goeie. Dit is die eerste jong lidmate wat belydenis van die geloof aflê sedert dr. en mev. Koekemoer se verblyf in ons midde. Graag wil ons die hoop en vertroue uitspreek dat hulle verblyf tussen ons lank van duur en baie voorspoedig sal wees. Baie is gedoen sedert hulle verblyf in ons midde, op geestelik sowel as stoflik gebied. Vakante sowel as nuwe wyke, is bykans gevul met kerkraadslede. Finansieël het ons vinnig vooruitgegaan, bv. ons maandelikse inkomste het van £140 — £170 gestyg na oor die £300 per maand en dit verbeter nog byna elke maand. So die Here wil het ons groot planne vir die toekoms. Die susters is ook fluks besig met die invordering van fondse vir die nuwe pyporrel wat ons D.V. ander jaar met ons 25-jarige bestaan wil inwy. Op ons jongste gemeentevergadering het die gemeente besluit om vir die pastoriepaartjie 'n nuwe motor te koop. Ons verneem dat die motor reeds gedurende hierdie maand padvaardig sal wees.

Dit is mooi van die gemeente, mag hierdie gees van samewerking en liefde wat tans heers vir altyd voortduur. Ons weet die gemeente van Turffontein kan dit doen, laat ons met hierdie gees voortbou die toekoms in, en dit sal altyd met ons goed gaan.

Ons is dankbaar bly om te verneem dat oudl. J. P. J. Botha en diaken D. Slabbert so te sê herstel het van hulle onlangse operasie, ons aller dank aan die Allerhoogste. Dit is met diepe leedwese en meegevoel dat ons verneem het van die afsterwe van wyle mev. ds. S. P. Viljoen. Mag die Here hom krag en sterkte gee.

J. BRONKHORST,
Scriba.

★

GEMEENTE BRIXTON

BRING HULDE AAN 'N AFGESTORWE PASTORIEMOEDER, MEV. W. M. VILJOEN

Die dood van mev. W. M. Viljoen het as 'n groot skok vir hierdie gemeente gekom. As die eerste pastoriemoeder van die gemeente Brixton, het sy 'n vriendskapsband daargestel wat net deur die dood verbreek kon word. Stil en ywerig het sy die taak, waartoe sy geroepe was in hierdie gemeente, tot die einde toe deurgevoer. Onder haar bekwame leiding kon die N.H.S.V., Brixton, behalwe hulle normale pligte van armversorging en ander noodsaaklike verpligtings nog £7,000 bydra vir boufondse gedurende haar verblyf in hierdie gemeente. Die praggeboue in hierdie gemeente dien as getuies en monumente vir wat sy tesame met ds. S. P. Viljoen met die krag van die Almagtige saam hier help bou het. By die eerste tekens van hierdie gevreesde siekte wat bekend geword het in 1949, het hierdie gemeente bewus geword van die gevare wat hierdie geliefde pastoriemoeder omring. Sy het steeds met haar oë gevestig op die Here geduldig en sonder om te murmereer voortgebeur. Met die tweede groot operasie verlede jaar het dit duidelik geblyk dat daar weinig hoop op algehele herstel is, maar nog steeds het hierdie gelowige vrou aan ons geen tekens van mismoedigheid getoon nie. Haar geloof, moed en durf was vir menige wat haar leiding aanskou het 'n voorbeeld. Haar dade, liefde en toewyding in hierdie gemeente sal voortleef al het sy gesterwe. Ons gun haar die rus. Waar dit die Here behaag het om haar weg te neem, wil die Kerkraad en gemeente, Brixton, ds. S. P. Viljoen, Johan, Willie en Fanie toebid Gods vertroosting, liefde en genade in hierdie donker dae. Mag Hy hulle nog lank spaar om voort te bou op die fondamente wat oorlye mev. Viljoen nagelaat het. Die kerkraad en gemeente van Brixton wil ook hulle innige meegevoel betuig met die gemeente Wonderfontein. Ons deel in u onherstelbare verlies

H. S. ERASMUS,
Scriba.

★

GEMEENTE EDENVALE

Op 1 Februarie 1953 het ons gemeente deur die genade van God die voorreg gehad om weereens nagmaal te vier.

Ons het 'n besonder mooi opkoms gehad en was die Kerk so vol dat addisionele sitplekke verskaf moes word.

Tydens die nabetragtingsdiens op dieselfde dag is ds. C. J. Mans ook op plegtige wyse deur ds. J. H. van Staden, van die gemeente Zuurfontein, bevestig.

Nadat hy deur ds. van Staden

(Vervolg in vorige kolom)

(Vervolg van volgende kolom)

verwelkom is, het ouderling B. J. Smit 'n adres namens die kerkraad aan ds. Mans oorhandig. By hierdie geleentheid het ouderling Smit namens die gemeente die hoop en vertroue uitgespreek dat daar 'n goeie samewerking tussen die gemeente, kerkraad en predikant sal wees en dat ds. Mans se verblyf in hierdie gemeente nie van korte duur sal wees nie.

Vervolgens het ouderling Reynders, superintendent van die Sondagskool, ds. Mans namens die Sondagskool verwelkom en die hoop op die uitbreiding van die Sondagskool uitgespreek.

Daarna is hy ook deur mev. van Tonder namens die sustersvereniging verwelkom.

Na die gelukwensing deur ds. van Staden, het ds. Mans op die toesprake geantwoord en almal bedank vir die gelukwensinge, asook vir die adres wat aan hom oorhandig is.

Hy het ook die hoop uitgespreek dat hy die vertroue wat in hom gestel is, nie sal teleurstel nie, en verklaar dat hy met woord en sakramente sal dien.

Ons as gemeente wil dan hoop en vertrou dat ds. Mans deur die kragvolle leiding van God nog lank en vrugbaar in hierdie gemeente sal werk.

Graag word ook van hierdie geleentheid gebruik gemaak om ds. J. H. van Staden namens die kerkraad en gemeente hartlik te bedank vir sy bearbeiding en leiding in hierdie gemeente gedurende die tydperk wat ons sonder 'n leraar was.

H. B. DREYER,
Scriba.

'n Besoek aan die Ateljee van 'n Beeldhouer

Agter Magaliesberg aan sy voet in Pretoria-Noord lê die skilderagtige huis met fraaie tuin van die bekende beeldhouer, Coert Steynberg en mev. Steynberg.

Hy is 'n seun van die land. Ons eerste groot Transvaalse beeldhouer, Anton van Wouw, was 'n Nederlander van geboorte, maar het een geword met sy nuwe volk en vaderland en sy naam sal altyd met eer vermeld word elke keer tot in die verre toekoms, wanneer iemand vol bewondering sal staan by die monument in Bloemfontein of by die Kruger-standbeeld in Pretoria, vol bewondering vir die skepping van die groot kunstenaar.

Coert Steynberg en mev. Steynberg in hulle mooi tuin aan die voet van Magaliesberg in Pretoria-Noord

Maar Coert Steynberg is 'n boereseun, afkomstig uit die vrugbare turfwêreld van Bethal in Oos-Transvaal. Sy eerste skepping was seker kleiosse. Dit was in die dertigerjare dat ondergetekende in daardie wêreld met huisbesoek in die boerewoning van die Steynbergs ingestap het en getref is deur 'n beeldjie van Paul Kruger wat op die buffet gestaan het .Op my vraag aan wyle oudl. Theodorus Erasmus: „Maar weet u dis 'n mooi beeldjie daardie! Wie het dit gemaak?" het ek as antwoord gekry: „Die seun van die huis. Sy naam is Coert."

Die dag het ons kennis gemaak met die werk van sy kunstenaarshande, maar nie met hom nie. Dit sou veel later gebeur, nl. toe hy sy hart aan 'n aanvallige dametjie langs Mooirivier verloor het en ek nie so lank daarna nie die huwelik in alle stilte in die pastorie op Potchefstroom moes inseën.

Van die tyd af het Coert Steynberg, aangemoedig deur sy in kunswerk - belangstellende vroutjie, van krag tot krag voortgegaan.

In Potchefstroom staan sy Hendrik Potgieter-standbeeld wat opval deur sy eenvoud van uitbeelding. Die monument in die vorm van 'n Voortrekkerwa op Bloedrivier, is die werk van sy hande. Op Franschhoek het hy met sy oorspronklike ontwerp die aankoms van die Franse Hugenote verenig.

Aan die voet van die Uniegebou in Pretoria pryk sy pragtige, forse ruiterstandbeeld van die Boere-Generaal Louis Botha.

Wanneer die besoeker 'n besoek aan Coert Steynberg bring, dan word hy ontvang deur mev. Bes Steynberg, gebore Bosman en langs die wentelpaaie van die met smaak uitgelegde tuin gelei na die grasdakwoning, wat so rustig tussen die groen lommer van wilde bosveldbome lê. Natuurlik moet Coert Steynberg se huis 'n grasdak hê. Dit pas immers nie alleen aan by die omgewing aan die hang van Magaliesberg nie, maar ook by sy aard as Boereseun.

In die ontvangkamer waarin die gasvrou haar gaste lei, kom 'n mens dadelik te staan voor een van die groot kunswerke van haar man, te wete die bogenoemde ruiterstandbeeld in gips van genl. Louis Botha, wat die hele kamer met meublement en al domineer.

In die werkplek 'n paar tree verder word 'n mens getref deur verskillende kunswerke, beelde en borsbeelde van die groottes uit die verlede van ons volk, waaronder in graniet of brons verewig is Generaal Hertzog, Generaal de Wet, President M. W. Pretorius, ds. Dirk van der Hoff. ens.

Die opvallendste van almal is die ruiterstandbeeld van Generaal Andries Pretorius, die held van Bloedrivier, die voorstander van 'n onafhanklike Kerk in die onafhanklike, vrye owervaalse gebied van die tyd.

Steynberg beeld die generaal uit as 'n fiere held, gewapen met voorlaaier en kruithoring nie alleen nie, maar ook met die swaard van die krygsman. Sy blik sweef ver oor die terrein om 'n strategiese plek uit te soek vir die komende botsing met die impi's van Dingaan. Hy sit op 'n vurige ros, wat hy as ruiter met teuels en spore weet te beheers. Die paneel op die voorkant van die voetstuk is 'n voorstelling van die ou Hervormde Kerkgebou op Kerkplein in Pretoria met 'n menigte van nagmaalwaens daaromheen.

Op 27 Mei word D.V. 'n brons borsbeeld van ds. Dirk van der Hoff, ontwerp deur Steynberg, opgerig voor die kerkgebou in Kerkstraat, Potchefstroom.

JOH. DREYER.

◆

NAGMAAL OP HEIDELBERG

Gedurende die naweek 3-6 April was die gemeente van Heidelberg weer bevoorreg om die Heilige Nagmaal te kon vier.

Boeiende boodskappe is gelewer deur ds. T. F. J. Dreyer, ons plaaslike leraar, en ds. W. van Bergen van Villieria.

Ons wens veral ons dank uit te spreek jeens ds. van Bergen vir sy hoog gewaardeerde hulp tydens die naweek. Sy boodskappe was bemoedigend en ware sielspyse.

Met blydskap is ook opgemerk dat die gemeente in groter getalle opgekom het na die voorbereidings- en dankseggingsdienste. Dit is verblydend, daarom roep die leraar en kerkraad u toe, om in steeds groter getalle te kom. Laat dit 'n kenmerk word van Heidelberg dat ons nagmaalsdienste in sover dit die skare aanbetref nie van die ander dienste uitgeken kan word nie.

Nege-en-twintig nuwe lede is tot die gemeente toegevoeg, tydens die voorstelling Vrydagaand. Ons heet die jonge broeders en susters 'n hartlike welkom toe, en wens hulle geluk met hierdie sukses.

Diak. G. L. ESTERHUIZEN,
Scriba.

VERF SAAM

Rustenburgweg 56
KRUGERSDORP-WES

— Foon 66-1800 —

★

KOM KOOP VANDAG
— EN —
BETAAL MÔRE

★

Verf — Gereedskap
Tuin-, Bouery en
Alle Elektriese
Benodigdhede.

★

ONS WAARBORG DIE
LAAGSTE PRYSE
IN DIE DORP

VRAEBUS

IS ONS DAN OOK BLIND?

VRAAG:

Br. Gert Stone, van Branddrift, Pos Roodebank, wil graag verduideliking ontvang i.v.m. Joh. 9 : 40 en 41, waar die Fariseërs aan Jesus vra: „Is ons dan ook blind?" Soos hy vers 41 verstaan, so skrywe br. Stone. is ons almal blind.

ANTWOORD:

In hierdie hoofstuk lees ons van 'n wonderwerk van Jesus. nl. die genesing van die man wat blind gebore was.

Jesus splits die mensheil meer kere in twee, bv. die wat in Hom glo en die wat nie glo nie, Joh. 3 : 18; die wat in die lig en die wat in die duisternis wandel. 8:12; die vir wie Hy bestemd is tot 'n val en die vir wie Hy bestemd is tot opstanding, Luk. 2:34, ens. Hier in hierdie teksverband is dit die wat sien en die wat blind is of om dit anders te stel: die wat siende blind is en die wat blind was. maar deur Hom siende gemaak word.

Die wat meen dat hulle sien. die wat regverdig in eie oog is. soos die Fariseërs, verwerp Hom Hulle sien in Hom nie die Lig van die wêreld nie. Hulle beroem hulself op hul eie lig met die gevolg dat hllle in duisternis sal rondtas sonder die Ligbringer. Jesus Christus, wat gegee is tot lig en verligting van die nasies.

Hierteenoor staan die blindes die wat ongesteld is (Mark. 2:17). die onmondiges (Mat. 11:25). die swakkes en veragtes (1 Kor. 1:27, 28). Hulle strek die hande begerig na Hom uit. Hulle weet dat hulle blind is en soek die lig by Hom. Hulle ken hulle krankheid en soek genesing by Hom. Hulle weet dat hulle uit hulself verlore is en soek redding by Hom.

Dit is die verskil tussen die Fariseërs wat hulle, as onderhouers van die wet, beroep op Moses. aan die een kant ,en die man wat blind gebore is en deur hulle uitgeban is (vers 28 en 34) aan die ander kant.

As Jesus hoor dat die Fariseërs die blinde wat siende geword het. uitgeban het, dan lei Hy hom verder om nie alleen die lig van die son te sien nie, maar ook die waaragtige Lig te sien wat elke mens verlig (1:9). Hy het immers nie alleen die vleeslike oog geopen nie, maar ook die geestesoog om in Hom te sien die Seun van God.

As hy Jesus antwoord: Ek glo, Here en Hom aanbid, dan sê Jesus: „Tot 'n oordeel het Ek in hierdie wêreld gekom, sodat die wat nie sien nie, mag sien, en die wat sien, blind mag word." (vers 39).

Dit hoor die Fariseërs en dan vra hulle verbaas: „Is ons dan ook blind?" Moet hulle hul lig by Hom opsteek? Aan hierdie vraag van hulle, knoop Jesus sy lering vas: Was julle maar blind! Dan sou geen verwyt julle tref as julle nie kan sien nie. maar nou rus juis op hulle wat kan sien die plig om dan ook waarlik te sien. Maar i.p.v. te sien, soos die man wat blind was, maar nou Jesus sien met die vleeslike en geestelike oog, staar hulle, die Fariseërs, hulle blind op die voortreflikheid van hulle eie ek en voel geen behoefte om anders te wees as wat hulle is nie. Maar om die Lig van die lewe te geniet, is dit beter om niks te sien, as om jou te verbeel dat jy iets sien (Openb. 3: 15). Op die manier geraak hulle op die weg om hulle gesigsvermoë te verloor. Dan word hulle siende blind. Dan is hulle soos die leraar van die gemeente van die Laodicense van wie ons lees: „Want jy sê: Ek is ryk en het verryk geword en het aan niks gebrek nie; en jy weet nie dat dit jy is wat ellendig en beklaenswaardig en arm en blind en nakend is nie." Die Fariseërs meen dat hulle geestelik ryk is en geestelik geen gebrek het nie. Hulle onderhou immers die wet van Moses. Maar volgens Jesus is hulle geestelik arm en beklaenswaardig en in sy gelykenis sê hy dat die tollenaar, wat sy ellende en geestelike blindheid geken het, geregverdig na sy huis gegaan het eerder as die eiegeregtigde Fariseër, wat meen dat hy geestelik siende en geregverdig is. maar ver weg van God leef. Die wat blind is is dus hulle almal wat hulle geestelike blindheid nie erken nie, maar as eiegeregtige mens in die waan verkeer dat hulle geestelik siende is.

JOH. DREYER.

„Julle soek moeilikheid, nê!"

JA, dit *is* moeilikheid soek om onnodig suinig te werk met pakmateriaal wanneer 'n mens goed per trein wegstuur. Maak seker dat houers sterk genoeg is. Verpak breekbare artikels afsonderlik en gebruik vulsel om te voorkom dat dit rondskommel. Sorg dat houers behoorlik toe is.

Regte adresse verseker vinnige en regte aflewering!

Die beste manier om goedere te adresseer, is om die adresse op die pakkies of artikels self te skryf. Wanneer u adreskaartjies gebruik, sorg dat dit van stewige materiaal gemaak is. Werk dit vas aan sakke, of spyker dit vas op kiste, kratte en dergelike houers.

U SAMEWERKING SAL PONDE BESPAAR!

DIE
SUID-AFRIKAANSE
SPOORWEË

ONS GROOTSTE VOLKSONDERNEMING

0113/EISE-4